C. F. GELLERTS
FABLER.

FÖRSTA DELEN.

Vita fabula est.
SENECA.

STOCKHOLM, tryckt hos AND. ZETTERBERG, 1793.

TILL

KONUNGEN.

Min hand upreſt vid glömſkans flod
Åt Gellert än en åreſtod,
Där dygd och ſnille paras.
Hans grifte-kårl i Floras gård,
Hans lyra innom Skalders vård,
Bör lagerkrönt förvaras.

Företal.

Intagen af den lärda och dygdiga Professor Gellerts lärorika Fabler, har jag däraf vågat en Svensk öfversättning, hvaraf första delen nu öfverlämnas til en upplyst Allmänhets pröfning, smickrad af det hopp, at detta mit bemödande emottages med samma välvilja, samma öfverseende godhet, som de flere arbeten, jag tid efter annan från trycket utgifvit. Uti dessa Fabler, hvilke alle utmärka en mästerlig kännedom af Naturen och människohjertat, förekomma icke sällan händelser, hvilke verkeligen timat, och bland hvilka den sista i ordningen, eller Fabeln under namn af Calista, i synnerhet tildragit sig, med Marqvisinnan *de Villa* Cerv, och är hämtad ur första Tomen af *Nouvelle Bibliotheque Germanique.* At här något orda om en Gellerts lefnad och öden, anser jag så mycket mer öfverflödigt, som hans lefverne längt för detta är i Allmänhetens händer. Jag får endast ge tilkänna, at Urnan, omgifven af de tre Gracerne som bevara hans stoft, och hvilken är graverad af den skickeliga Artisten Herr Martin, är aldeles sådan, som den man ser i Bokhandlaren Vendlers trågård i Leipzig. Musiquen til de ord jag härvid författat, är componerad af vår berömde Capell Mästare Herr Uttini; Äfven som Hof-Cancelleren och En-

voyéen

voyéen vid Engelſka Hofvet ſamt Riddaren af Nordſtjerne Orden, Högwälborne Herr von Engeſtröm, benåget tillåtit at afcopiera den vaxbuſte af Gellert ſom hos honom förvaras. Låſaren jämföre nu ſjelf detta arbete med de kopparſtick, hvilke af flera utländſka Artiſter för detta föreſtält denna vår odödeliga Gellert.

Stockholm d. 1 Nov. 1793.

C. M. BELLMAN.

FÖR-

FÖRTEKNING.

N:o 1 Hjelten och Hans Lifknekt — — Pag. 1
— 2 Åkerhönan och Håmplingen — — 3
— 3 Flugan — — — — 5
— 4 Sparſven och Skatan — — — 8
— 5 Den Fattige Mannen och Lyckan — — 11
— 6 Den odödlige Auctorn — — — 13
— 7 Den Reſande — — — — 15
— 8 Vagns-Håſten — — — — 17
— 9 Fölen — — — — 18
— 10 Det goda Beſöket — — — 20
— 11 Den nödſtällde Skepparen — — 21
— 12 Elmire och Selinde — — — 24
— 13 Lärkan och Näktergalen — — 28
— 14 Polyhiſtoren — — — — 30
— 15 Hoſpitalet — — — — 32
— 16 Biet och Hönan — — — 37
— 17 Den danſande Björn — — — 39
— 18 Den Fattige Gubben — — — 41
— 19 Den Blinde och den Lame — — 44
— 20 Spindeln — — — — 46
— 21 Det goda Rådet — — — 48
— 22 Det Lyckliga Äktenſkapet — — 50
— 23 Sjelfmordet — — — — 52
— 24 Ockraren eller Procentaren — — 53
— 25 Råttegången — — — — 55
— 26 Den unge Tröſkaren — — — 60
— 27 Beata, eller den Andäktiga Frun — 66
— 28 Kort-Huſet — — — — 70
— 29 Enkan — — — — 72
— 30 Den Ädelmodige Röfvaren — — 76
— 31 Den ſjuka Frun — — — 78

N:o 32

FÖRTEKNING.

N:o 32 Motſägelſe-Andan — — Pag. 83
— 33 Den Fattige Mannen och den Rike — 86
— 34 Håſten och Åsnan — — — 88
— 35 Den Tjenſtſökande Ynglingen — — 89
— 36 Tiggaren — — — — 91
— 37 Flugan och Myggans död — — 93
— 38 Målaren — — — — 94
— 39 De Bägge Flickorna — — — 96
— 40 Lilla Fredric och Myggorna — — 98
— 41 Informatorn — — — — 100
— 42 Den Döende Fadren — — — 103
— 43 De Bägge Hundarne — — — 104
— 44 De Båda Brandvakterne — — 107
— 45 Hans Nord — — — 110
— 46 Siſkan — — — — 113
— 47 Den Sjuke — — — — 115
— 48 Bonden och hans Son — — — 118
— 49 Ank-Ungen — — — — 120
— 50 Bröllops-Dagen — — — 122
— 51 Tyſtlåtenheten — — — — 125
— 52 Den Bönhörde Älſkaren — — 130
— 53 Damokles — — — — 134
— 54 Inkle och Yarico — — — 137
— 55 Caliſta — — — — — 141

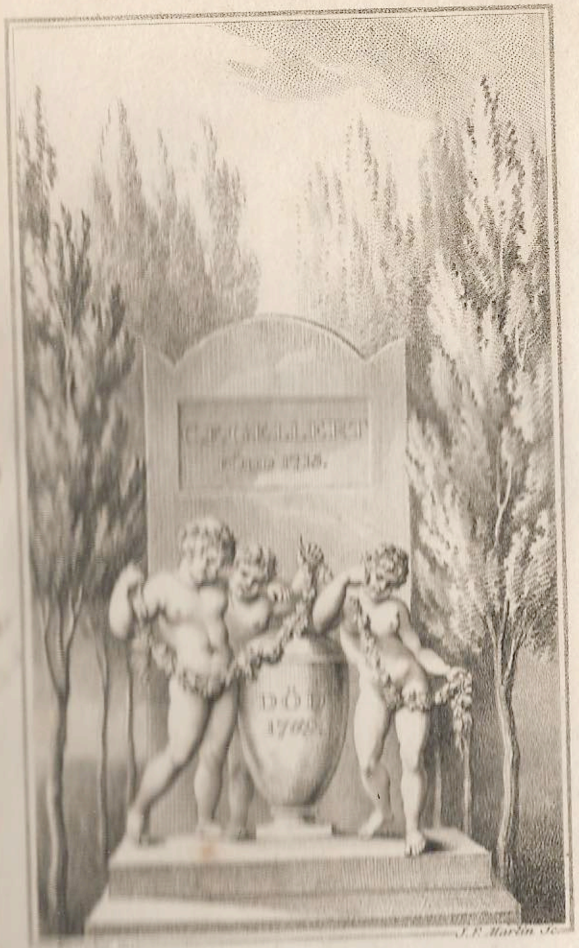

I.
HJELTEN och HANS LIFKNEKT.

En Hjelte ſom på krigets ban,
Med blodigt ſvärd i tappra händer,
Ur fler i gruſet lagda Länder,
Sin Lager ſkurit ſtolt och van:
Den Hjelten från en bruten Lants,
Sen intet motſtånd mer betydde,
Åt Skogen illa ſårad flydde,
Och fann en Eremit til hands.

Innom den fromma mannens tjäll,
Blef Hjelten med ſin Lif-knekt buren,
Där bådas ſkuggor i naturen,
Sig väntade ſin ſiſta qväll:
Ack! qved hans Lif-knekt blek och kall,
Månn' Ljuſets himlar mig tillhöra?
Som ej, ty värr, mer ägt at göra,
Än troget ſkött min Herres ſtall,

Ack utbraſt han ännu en gång,
Min Herre nog ſin himmel röner,
En Man ſom årans krants bekröner,
Vid klangen af en Seger-ſång;
I Fält Tre Kungars ſkräck Han var,
Sju Slacktningar Hans klinga blodat,
Och ſaker, dem man minſt förmodat
Och näpplig tror, Han utfört har.

Vår Eremit på Hjelten ſer,
Och modfäld vandrar fram och åter,
Hvarföre? - - om ni mig förlåter,
Och om jag driſtar fråga er! . . .
Hvarför ſå mördande beſvär? . . . .
För at på årans fält mig ſvinga,
Och nya Länder undertvinga,
Och vara Hjelte ſom jag är.

O Gud! blef Eremitens ſvar . . .
Och derföre all verlden plåga,
Med ſvält och päſt, i blod och låga . . .
Hör på! om Ni ej illa tar,
Skal denna man exempel bli;
Hvad jag ock heligt kan beſvåra,
At eder Lifknekt på min åra,
Har vårklig mera gjordt än Ni.

II. ÅKER-

II.

ÅKERHÖNAN och HÅMPLINGEN.

Til Åkerhönan, ſnärd af våda,
Och ſom ur nätet upflög nu,
En Håmpling ropade, min du!
Det gör mig ondt, hvart dun beſkåda;
Men huru bär det til hvar gång,
At jämt din frihet ſtår på ſpräng?

Mig, inföll hon, hvar ſkog förleder,
Som ock olyckligt hände nyſs!
Ty af Naturen, jag ſom lyſs,
Flög in i Sädes-gårdet neder,
Där hördes luſt och kärlek rå;
Jag kom — och ſtötte nätet på.

Hvad! intet ſkönja garn och Ruta?
Din Toka det var rätt åt dig.
Din frihet vackta grannelig,
Om du vill rätt din lycka njuta;
Ty om jag än ſå lyſten var,
Min frihet nätet ej bedrar.

Vår Håmpling flög, och ſkrek dig vackta!!!
Förſigtig Höna, — i din lek!!!
Men bäſt han pratade och ſkrek,
I nätet föll han ſjelf ſå ſackta;
Men huru bär det til hvar gång,
At jämt din frihet ſtår på ſpräng.

Ack jo! - - jag ſåg min ålſkarinna;
I Åker-ren — förnäm och hög;
Hon vinkade, och jag, jag flög,
Af frögd at hennes ſamtal vinna.
Nu vet jag ej hur' det har händt,
At ſig min fot i nätet ſpännt.

At intet ſkönja garn och ruta',
Din Tok, det var juſt rätt åt dig;
Din frihet vackta grannelig,
Om du vill rätt din lycka njuta?
Så märk min vän, til börd och kall,
Hur' när den ſäkra är ſitt fall.

III. FLU-

III.

FLUGAN.

At Djuren röja tanke-gåfva,
Syns mig en redan afgjord ſak;
En man af känſlor, vett och ſmak,
Hvars Snille ſjelfva Barnen låfva,
Eſopus detta grundligt ſagt,
Och La Fontaine med honom lika:
Hvarföre då om våld predika,
Och möta djuren med förackt?
Hvarföre dem, den nåd då kränka,
At brys af ſina ſmå beſlut?
Faſt tänka, eller intet tänka,
Det kommer näſtan på et ut.

Innom et majeſtätligt hvalf,
Dit konſten alt ſitt ſtorvärk ſträckte,
Och ögat til den tjuſtning väckte,
At blodet vid deſs undran ſkalf;
I detta templets rymd til möte,
Snart Snillet, Snillens eld förtröt;
Til deſs en ädel enfald bröt,
Okonſtlad fram ur konſtens ſköte.

Längſt bort i hvalfvet högt och gladt,
Beprydt i flera ljuſa rader,
Af präcktigaſte Collonader,
En ſkumögd fluga tankfull ſatt;
Ty, at ock Flugan tänker tida,
Och at hon ſkönjer på ſitt ſätt,
Då med en fot åt hufvudet.
Hon ſyns en ſkryncklig panna gnida,

Helt viſt, - - och dåri det beſtår,
At hon ſå mycken klokhet åger,
At då hon ſaken ôfverväger,
Til grunden hon af ſaken går.
Så ſatt nu Flugan i det hôga,
Dold på en ſten en vacker dag,
Dår tuſen trumpna anlets-drag,
Fôrdunklade deſs klara ôga.

Hon ſpånde all ſin tanke-kraft,
Och talte fôr ſig ſjelf helt ſakta:
"Ju mer det Templet at betrakta,
"Dår jag min lilla vinkel haft;
"Ju mer med undran jag åſtundat,
"Den gåtan lôſt fôr mitt begår;
"Om det af någon upreſt år?
"Ell' ock om det ſig ſjelf har grundat?

Dock! jag ej rått utreda kan,
Hvem denna Någon ſkulle vara,
Jo! hôrs en åldrig Spindel ſvara,
Dår han i Nichen ſprang och ſpann:
Min Vån! det konſten år allena,
Som detta Templets prakt befallt:
Ty, hvart du ſer, — ſå ſer du alt
Til hôgſta ordning ſig fôrena.

Ett klart bevis hår rôjer ſig,
At ſåleds konſten år den råtta,
Som vågat denna maſſan ſåtta,
Til pråktig blick fôr dig och mig.
Hår hôrdes Flugan hjertlig ſkratta,
Åt Spindelns klokhet med fôrakt,

Hvad? konſten? pratar du, — vål ſagt!
Men meningen, nog môrk at fatta.

Nej, hur' jag grubblar i min vrå,
Ditt ſvar blir tungt at ôfvervåga!
Hvad vill det ordet konſten ſåga?
Och huru ſkall jag den fôrſtå?
Igenom hvem år den påfunnen?
Til ordning, ſinrikhet och lag . .?
Nej denna Sagan jåſvar jag,
Som utan ſammanhang hopſpunnen.

Mins blott, den ſaken klar och ren,
At detta Templets prakt, med mera,
Tilfålligt vis af ſand och lera
Sig ſamman*gyttrat* ſten på ſten.
Deraf upkom, ſom lått du finner,
Den lilla grouppe, den vi bebo;
Hvad år vål låttare at tro?
Min kåra Spindel dår du ſpinner!

En ſådan ſlutkonſt Flugan dref;
Alt vål: . . . men at hår Snillen blånka,
Som verlds-ſyſtemet djupt uttånka,
At af en ſlump det danadt blef;
Och håldre lefva hur' de kunna,
Ån tro en Gud, Naturens Far;
Dem bôr man viſt ej tilgift unna,
Om man dem ej fôr dårar tar.

IV.

SPARFVEN och SKATAN.

En Sparf upp i ett vinträd flög,
Med lätta vingar ſmå och ſpaka,
Och fann deſs bär förträffligt ſmaka,
    Dem han til blod och kärna ſög.
En Skata genaſt ſågs utrycka
    Från närmſta Träd, i flyckten fri,
At ej af Sparfvens njutna lycka,
    Ett blott åſyna vittne bli.

Hon i de klara drufvors ſköt,
En lättrörd fot från grenen ſänkte,
Och där de röda klaſar blänckte,
    En mer än läcker måltid njöt.
Ack! ropade vår yſtra Skata,
    Hvad rikt förråd mitt öga mött?
Må Vingårdsmannen fritt ſå prata,
    Men aldrig förr hans vin ſå ſött.

Nu Vingårdsmannen kring ſig ſåg,
Dit Skatans ſkratt han tycktes höra;
Deſs läſſång kittlade hans öra,
    Til deſſa Gäſters återtåg.
Han dem på flyckten gick at jaga;
    Ack! utbraſt Sparfven, hvad förtret!
At knapt ett bär från ſtjelken draga,
    Blott för det du ej tiga vet.

Vil Trädets muſt, du njuta gladt,
Så är det fjolligt ſent och tida

Vin:

Vinberget rundt omkring utſprida,
    Båd' där du ſitter och du ſatt.
Märck! huru tyſt du ſer mig ſmyga!
    Och ſåleds håll din näbb i tvång;
Emedlertid låt oſs kringflyga,
    Vårt glada vinberg än en gång.

De följdes åt i trogna ſpår,
Helt tyſt at få ſin lyſtnad ſtilla: . . .
Hör, inföll Skatan, Sparfver lilla!
    Så ſöt ej drufvan ſom i går,
Faſt klart hon tycks ſitt necktar ſpruta;
    Dock låt oſs viſka ſackta hop,
För at vår tyſta måltid njuta . . .
    Men ack! hör Vingårdsmannens rop.

Derföre vet du hur' jag gör?
Jo, af de mörkblå drufvors råga,
I ſkyn, trotts Vingårdsmannens fråga,
    Jag luſtigt ſpiſar, lyſs och hör.
Kom flyg, dit högſta eken finnes;
    Ja, Sparfven kom med minſta gny;
Men knapt den ſäkra ſkygden vinnes,
    Förn Skatan ſkrek i himmelsſky.

Ack! lilla Sparf, du näpplig vet,
Vår tyſta ſällhet nog berömma,
Den, man med rätta bör tilldömma
    Et mål för afvund och förtret:
Så ſkrek hon än i talträngd yra,
    Tils hela ſvärmen Skator kom,
At detta läckra rof beſtyra
    Och båda måſte vända om.

Til.

Tillåt ej hvar och en utleta,
Den Sällhets-frögd dig ſkänkes nu;
Ty, mindre afvund det får veta,
Ju mera ſäll och ſäker du.

V.

DEN FATTIGA MANNEN OCH LYCKAN.

En fattig man ſom yx och ſpada
Knapt orkade at lyſta mer,
Med böjda knän nu Jofur ber,
At andas få ibland de glada;
Kort ſagt, at bli en lycklig man.
Deſs blick til Lyckans Thron ſig tränger,
Då båſt han grof — två ſtarka ſtänger
Gediget Guld hans ſpada fann.

Men nu til denna man en fråga,
Hvi han ſig ſjelf ſå dumt bedrog?
Och för en ärgad mäſſing tog
Sitt rika fynd i gyldne låga;
Och til mer prof på dumhet, ſen,
För ringa pris ſin ſkatt bortbyta,
Och derpå händren ſammanknyta,
Med bön om Lyckans nåd igen.

Din Dåre! hördes Jofur ſvara,
Hvartil din bön och klagan nu?
Hvem mera lycklig var än du?
Om du förſtått at lycklig vara.

Orörd min vän af ångſt och iſver,
Du klandrar Lyckans kalla pol
Men en gång klarnar hennes ſol
Innom det töcken dig omgifver;

At bli berômd — mitt råd jag ger'.
Skrif blott fôr Snillen ſmå och platta;
Men at en efterverld dig ſer,
Som vet Fôrtjenſtens hôghet ſkatta,
Dårtil hôſs något mer,
Ån halfſlärd, i din ſkôrd hvar lårdoms-gren omſatta.

VI. DEN

VII.

DEN RESANDE.

En Vandringsman i trôtta ſjåt,
Stadd, under regn och blåſt och dimma,
Bad Ôfver-Gudens Majeſtåt
Om Luftens lugn och Solens ſtrimma:
Men Joſur fann i ſkyn fôr godt,
At låta regn och åſkor glimma;
Ty blixt och ſtorm den dagens lott.

Vår Vandringsman — med håpen rôſt,
Sitt biſtra ôde tungt beklagar:
Hur Menſkjo-lifvet utan trôſt
Hans Allmagt ſå fôrfårligt agar;
Och derpå går han — lyſs och hôr! . . .
En hvirfvel ſprids kring fålt och hagar,
Hvarſs minſta flåckt hans håmd uprôr.

Vid blixt på blixt i dåld och dal,
Han ſkyndar ſig, alt hvad han hinner,
Til nårmſta ſkog mot regnets ſqval;
Men fôrn' han ſkygd af Granen finner,
En Rôfvare i fôrvåg ſtår:
Ny fruktan i hans blod uprinner,
Och Åſkan kring hans hjåſſa ſlår.

Ren bågan, Rôfvarn ſigtad har,
Hvars ſtyfva Sena regnet mattat; . . .
Men vind och våta orſak var,
At Pilen, då han bågan fattat,

Til

Til marken föll ned i dens ſpår,
Hvars blod han för en vinning ſkattat,
Sen hjertat fått ſitt bane-ſår.

O dåre! hördes Joſur vred,
Bekänn! — och Pilens fall beſkåda,
Om du af mina ſtormar led! ...
Ty hade jag dig täckts benåda
Med lugn och folſken i din ſkog;
Så hade Pilen vållt den våda,
Som ſtormen från ditt hjerta drog.

VIII.
VAGNS-HÅSTEN.

En Vagns-häſt väl förnäm med trotſig man och bringa
På åkren dragarn ſåg, långhalſig dra ſin Plog;
Hör! ropade han högt, och gnäggade och ſlog,
Hur' anſtår dig min Vän, ſå ſlät geſtalt och ringa?
Faſt än du ſtackars ök ej mångas undran har!
Tig! inföll dragaren, och låt i ro mig plöja,
Ty om jag med mitt tråk ej åkrens lera ſkar,
I Spiltan magrad nog, dig ingen hafran bar,
Som gör at du din fot ſå pråcktigt mågtar höja.

Du! ſom den lågre claſs af dina likar flyr,
Dig, ſtolte Låttjans Vän! Dag-drifvare jag kallar.
Betänk: det högmods-frö, ſom i din ådra ſvallar,
Din företrädes-rätt, med mera ſom dig bryr.
Märk, at från denne punkt dit högmod ſig utbreder;
Ty frågas: månne den, ſom dig och mig frambär,
Med trägna händers Skörd, hvad vårt behof begär;
Månn' den föracktas bör och ſkymſas til ſin heder?

Din Börd, jag medger dig, af båttre ſeder rik;
Men ock i detta fall ej företräde gäller;
Ty, födð i lägre Tjäll, man lätt ſig föreſtäller,
At du denſamma claſs i ſeder vore lik.
Men vare hvem du vil, til födſel, ſtånd och lära,
I mer och mindre kall — Så blef din Samfunds-Bror,
Upfoſtrad likſom du, i Snille lika ſtor;
Dig kunde verlden lått, men honom ej umbära.

IX.

FOLEN.

En Fole den ej Sadeln tryckte,
Och Ryttarns tyngd ſån okånd var,
Oåndligt om det Betſlet tyckte,
Som den beridna klipparn bar.
Han efter alla håſtar rånnde,
Så ſnart han Ryttarn ſpårad fann:
Och all deſs åre-brunſt ſig tånde,
At bli ſå tyglad och ſå grann.

I ſanning, huru ſållan kånner
Den åre-lyſtne ſjelf ſin bôn!
Ren — Folens lånd man ſtrångt påſpånner
En ônſkad Sadel, rik och ſkôn;
Och ren ſin man han ſmeka låter,
At vånjas vid ett pråcktigt tvång:
Tills fruſtande han fram och åter
Afmåter ſina ſtolta ſprång.

Fôrnåm kom Folen nu tilbaka
Från Parken dår han nyſs gick ut;
At gnåggande hvar håſt bejaka
Sitt ôdes lyckliga beſlut.
Ack, ſade han til nårmſta Håſten,
Ehvem mig ſåg, min glants fôrtrôt,
Då Betſlet rôdt, med gyldne ſåſten,
Innom min hvita ſragga flôt.

Men

Men andra dagen nu i fråga:
Jo, Fåhlen kom i ſorgligt traf,
Och loddrad ropade hvad plåga!
En dumt inbillad lycka gaf.
Vål lånder Betſlet til min prydnad,
Men dårmed år ej ſaken klar;
Tvårtom det tvingar all min lydnad,
Och gôr min tråldom uppenbar.

Hvad ônſkan rôr vårt blod mer nåra,
Vid ungdoms-lynnet yrt och klent:
Ån at ett pråcktigt kall få båra,
Hvars bôrda ingen når fôrſent?
Man haſtar nôgd, at till ſitt båſta,
Sin ådla frihets bôdel bli;
Fôr at vid åreteknen fåſta
Et deſto ſtôrre ſlafveri.

X. DET

X.

DET GODA BESÖKET.

Ett luftigt hufvud fanns en gång;
En Fjäfk, fom aldrig annat gjorde,
Ån efter nytt i Staden fporde,
Med evigt prat och tanklöft fprång.
Kort fagt, en narr bland dem fom bråka,
At få en klok til dårhus-hjon;
Juft fådan en förryckt perfon
Gick på befök en Skald at råka.

Ack! utbraft han, hur näns ni er
Så lifvets ljufva luft förmena?
Och vid ert Bok-fkåp här allena,
Så trälfamt läfa ändå mer?
Ty vill jag mitt befök förklara; . . .
Hvad ert befök? blef Skaldens fvar:
Förut jag vifst ej enfam var,
Men fen ni kom, . . , det kan få vara.

XI.

DEN NÖDSTÄLDE SKEPPAREN.

En fattig Skeppare i trångmål, fkuld och fara,
Beklagade fin nöd för en vid namn Philét;
Bad honom om förfträck af hundra gyllen bara,
Men Herre fade han, - - den högfte Guden vet!
Jag har ej annan pant än blott min redlighet;
Emedlertid ber jag, ni vil få gunftig vara,
Och mig den Summan ge til låns uppå ett år.

Philét, en man ej hård och fvår,
Tvärtom en tillflyckt uti nöden,
Ett ftöd för de beträngdas öden,
Med glädje honom Summan bär.
Se! Skeppare, fad' han, — fe här,
De hundra Gyllen ni begär;
Ni må dem obekymrad låna,
Det är mig kärt jag kunnat tjäna:
För öfrigt af få redlig man
Jag ingen handfkrift taga kan.

Ett år, och än ett år, få fmåningom förfvann,
Och Skepparn anfågs glömd, at aldrig mer anlända,
Hvad! fkulle nu Philét en fådan otack hända,
Och han bedragen bli på detta fitt förfträck!

Dock nej! — en vacker dag, fyns Skeppar'n från fitt däck,
Nedgången til Philét, fig på hans tröfkel buga:
Gläds Herre fade han, - - min mun ej lärt at ljuga,
Jag räddad ur min Gäld af edert hjertelag,

Til tackſamhet begår: tvåhundra Gyllen tag,
Dem jag i lycklig ſtund på edra pengar vunnit.
Jag ber er ån en gång, ſom den jag altid funnit,
En redlig man i alt på ſjelfva årans ſtråt.

At jag er nånſin lånt, mig vitterligt, en plåt ..
Nej ſvarade Philét, det kan jag intet minnas.
Se hår! min hufvudbok, dår bör ert Debet finnas;
Men jag vet ren förut, ſlå efter och ſe åt,
At ni ej tecknad dår på någon ſida finnes.

Hvad ſlikt ett åfventyr gick Skepparn ömt til finnes!
Han håpen och förſagd med fålda hånder ſtår,
Som den, dår ej ſin ſkuld Philét afbörda får; . . . .
Men ſkyndande ſin våg at hjertats ångſt uttrycka,
Han genaſt om en ſtund helt glad tilbaka år,
Med penning-poſen fyld — Se! ropar han — ſe hår!
Se hår mitt öfverſkott af all min vinſt och lycka,
Och hundra Gyllen til: — tag dem min Herre — tag!
Och öfvertygad var at hjertat ömſint lågar,
Då likaſom förkjuſt, at ingen Gåld mig plågar,
Er enſam för mitt vål i döden tackar jag.
Men tåcks ert ådelmod ån högre kånſlor våcka,
Jag femti gyllen ber min Herre mig förſtråcka.

Hör ſvarade Philét! tag dina pengar hår,
Och innom eget bröſt din fromma ſuck förvara,
En man ſom för ſitt *ja* vill ingen möda ſpara,
Förtjånar guldets vinſt för det han redlig år.
Lef och förblif min Vån! — och penningarne dina,
För öfrigt år ej mer ån hundra Gyllen mina,
Dem ger jag dina Barn och ſom en ſkånk förår.

Gör

Gör dig förtjent min Vån! om andras vål och båſta,
Hvad mer Gudomlig ſyn ån en barmhertig blick?
Och at med eldadt nit biſpringa ömt ſin nåſta,
Som, då han ſer vår dygd i ådelmodigt ſkick,
Vet ſtolt ſin tackſamhet vid vår vålgårning fåſta.

XII. EL-

XII.

ELMIRE OCH SELINDE.

Med Lilljors prål i band och lockar,
Och krantsar på et krusadt hår,
Två Flickor fåg's vid Carons år,
I svarta Skärp och hvita Rockar,
Begära genast öfverfart.
Vår Gubbe, eljest tvår och bitter,
På klippan dår han tankfull sitter,
Med nöje gör sit fartyg klart.

Men då sin år han syntes kröka,
Hans första fråga lydde så:
Af hvad anledning mina små,
Åtföljens J, min rodd at öka?
Hur' har er verld förtörnat er?
Nyss jag en vacker Yngling fracktat,
Tör hända, om jag rått betracktat,
Var han din Fåstman, - - stig du ner!

Just dig, - - du med de svarta håren,
Jag denna samvets-frågan gör;
Och ur ditt öga låsa tör,
At hjertat ännu döljer såren . . .
Och ni min Sköna, — se på mig!
Säg om er list hans hjerta dårat?
Om ni hvarandras bröst ej sårat?
På stund bekänn — förr ror jag ej.

Hvad höfs oss hår om kärlek fråga?
Min Herre! svarade Elmire;
Liksom en Nymph ej lycklig blir
Förutan blodets svall och låga.
Jag kår! min Herre! — nej min sann,
Nej himlen jag till vittne tager,
At ni er fullt och fast bedrager,
Jag det med ed bedyra kan.

Jag våga vill båd' namn och åra,
Och yppa dig min höga ätt,
I stöd af sunda tankesätt,
Och Böckers njutna sedo-lära,
At kärlek knapt mitt öga nått,
Långt mindre Facklan kring mig lågat.
I korthet sagt, - - nu al ting frågadt,
Hvarför dess dyrkan jag försmått.

Förskona mig från slika frågor,
Kanske den Nymphen som där går,
Selinde båttre dem förstår? . . .
Straxt Nymphen lyst af blixt och lågor
På Gubbens ögon ser igen.
Jag, säger hon, - - jag fritt bekänner,
Och blygs ej för den eld mig bränner,
Nog svag at kunnat släcka den.

Min Herde var, (hos oss at tala),
Mitt hjertas största ägodel, . . .
Jag ämne för hans sång och spel:
Hans sälla blick, uti min dvala,

Mig ſyntes ſjelfva nöjets famn.
En kyſs fans vågad; minſt han tänkte,
Jag blygſamt dock den honom ſkänkte,
Med varma ſuckar för hans namn.

Nej hjertat ej högmodigt kändes,
Faſt vid hans kärlek hög och ſann,
Mit öga ſtundom trotſigt brann,
Som Gud vet huru jag det nändes,
Då likvål om han ryggen vändt,
Han mig i tåre-drömmar ſöfvat.
Än mer — jag honom tungt bedröfvat,
Med all den kärleks-eld jag tändt.

Som då det minſta Bref mig räcktes,
Hvar rad blef vittne til hans qval;
I ſina viſors ömma val,
Hans ſuck mer än min låga väcktes;
Men i mitt bröſt hans bild ändå
Ibland likſom af våda bunden:
Jag ur hans armar flög på ſtunden,
Och lät min ſorgſna Herde gå.

Likvål min Gubbe! bör jag ſäga,
Om du min fria ſanning tål,
Med denna ſlyckt mitt ändamål,
Så mycket mer hans längtan äga;
Och ſåleds i min oſkuld jag,
Förnögd at intet högre felat,
Med honom fritt mitt hjerta delat,
Intil min ſiſta lefnads dag.

Godt

Godt ſvarte Färjekarln, ſnart ſku vi ſkönja alla,
Hvem af er båda två ſin krants med äran bär;
Ty juſt ſom Färjan ſkjuts ur deſſa mörka ſkår,
Skal krantſen genaſt lös utaf dens hufvud falla,
Som, faſt än oförtjent, ſin prackt ſig värdig tror.
Om bord! -- kom mina barn! at flodens vågor pråſſa,...
Elmire på ſtunden hemſk — ſlet krantſen af ſin hjäſſa,
Selinde däremot lät ſitta ſin och for.

XIII. LÅR-

XIII.
LÅRKAN och NÅKTERGALEN.

Sitt bröſt til fång innom en bur,
Sågs en Canarie-Fogel höja;
Dels at ſin ågare förnöja,
Dels i hvart ſlag at pråcktigt röja
Manéer, och bildning och natur.
Förkjuſt han på ſin pinne ſpritter,
Vid Lårkans brytning hög och grann;
Faſt i ſin ſång och ſtråfva qvitter,
Hon rögde mindre konſt ån han.

Ack! ågde jag din taſt och lunga!
Inſöll Canarie-Fogeln gladt,
Och i detſamma eldad ſpratt,
Af luſt at Lårkans Toner ſjunga,
Och hårma henne dår hon ſatt.
Bekymrad, at en medfödd ſtåmma
I en nyſs fattad ton framklåmma,
Til deſs vår Fogel nog elak,
Med mycket tvång för nåbb och tunga,
Hörs ſom Canarie-Fogel ſjunga,
Felagtigt, falſkt och utan ſmak.

Förborgad under ſamma tak,
En Nåktergal ſin qvittring högde,
Ack! ſkrek hon ack! och nåbben bögde,
Hur ſkal jag reda denna ſak?
Ditt echo hörs ſig ljuſligt dela;
Dig

Dig viſst Naturen gynnat har!!!
Och ſtåmt din tunga ſkön och klar,
At för mitt låckra öra ſpela;
Åndå du lyſs och lungan drar,
Til tvång at ſjunga falſkt och fela.

Eſpin ſin penna för, ej höglård — men dock ſkön;
Cleant, djupſinnig, hög, — förſtått ſin lager vinna,
Då Eſpin dåremot i forſkningar och rön,
På alt ſått bjuder til at lika ſtyrka hinna,
Ånſkönt hans lårdoms-ſruckt oſmaklig år och torr;
Han ſöker en Cleant i ſtarka uttryck hårma,
Men huru prunkande hans ſnille-foſter ſvårma,
Så blir hans tankeſpel förutan lif och vårma
Hos alla menniſkor.

XIV. PO-

XIV.

POLYHISTOREN.

Ned til den mörka Flod, ſom aldrig lugnad rann,
Men under blixt och moln ſitt ſkumm mot ſtranden håfde,
Dår bleka ſkuggors ſlyckt, af nattens ångor qvåfde,
Hvar en i ſin geſtalt, upblånkte och förſvann:
Til denna floden kom en mågta höglård man,
Af bokmal hölgd och damm, han i Damaſkor tråder
Från Strandens hala brant ned til de ſvarta bråder,
Som runda Carons kjöl — och dår - - dår bugar han.

Vålkommen! ropade vår Fårjekarl i båten,
Som ſömnig rodret vred, i gungning upp och ner.
Hvem år ni frågar han? min koſa öfverlåten
Til tyngd af Fårjans rodd, ſom ni fullpackad ſer.
Hvem jag? blef ſkuggans ſvar — betånk och håjda er!
Jag Polyhiſtor år, ſom aldrig ſkråmd af gråten,
Har Skole-piltars rygg — mörbultat med manéer.

Sen han betraktadt ſtolt, hur Carons fårja ſamm
Och om ſin dialect i lårda gloſor ſkrutit,
Och nåmt folianters mångd ſom ur hans penna flutit,
Så kom, ſå oförmårkt, en annan ſkugga fram,
I blyga ſteg för ſteg til Fårjeſtaden neder;
Hvem? - - ropar Fårjekarln — hvem år ni? - frågas eder?
Kanſke ni år en Lård, lik den med mal och damm,
Den Skuggan ſom ſin rodd högdragen af mig yrkar?
Hvem jag? blef Skuggans ſvar, — jag tviflar mycke på,
Om mig et ſlikt beröm af tiden ågnas må.

Jag

Jag låſt, och lårt och ſett, hvad vett och ſnille dyrkar,
För öfrigt, annat alt ej rört mitt lugna bo;
Blott at i eget bröſt mitt hjertas nöd ranſaka,
Som ofta mig förfört från dygdens våg tilbaka,
Och ſöka lifvets lugn i andras frid och ro.
Dock ſtundom tanken ſig i forſkning vågſamt ſånkte,
At med förnuftets ljus ſå ſtilla mitt begår:
Jag ville ſanning nå; men var dock lika når,
Och ſann mig brottſlig då, båſt jag mig lycklig tånkte.

Vår Polyhiſtor dryg, han log och hörde på,
Och likſom til et ſprång ſin fot åt fårjan ſtålde:
Håll ropte Caron — håll — ſå det i bergen gålde,
Den kloka Skuggan förſt ſkal floden öfvergå;
Ty knapt hvart hundra år, en ſlik i rodd jag åger:
Tvårtom af folk lik er, ſom til min Fårja ſtött,
Med Polyhiſtors namn — tro mig — rent ut jag ſåger,
At långſen detta pack mig gjort båd' lam och trött.

XV. HO-

XV.

HOSPITALET.

Elmire, ſom nyſs var blifven Änka,
Beſlöt ej mer i Brudſtol gå;
Dock, lefva ogift koſtar på,
Och Frun var ganſka ung kan tänka.
Således hon, ſom mången an,
Ej Enko-ſtåndet fann det bäſta;
Ty borde hon ſig åter fäſta,
För andra gången med en man.

Nu var Elmire ej förſta gången,
Tilräckligt varnad i ſit val;
Änſkönt man hör i dagligt tal,
Om gifta männer mer än mången,
De ryckten, dem ej ofkuld tål.
Elmire likſullt i ſinnet hade,
Och ſig et löſte gladt ålade,
At ingå än et giftermål.

Det löſtet var, at om ſå hände,
Elmire blef lycklig i ſit val,
Så ſkulle ſtraxt et Hoſpital,
Upreſas dem, man allmänt kände
Framlefvat fromma gifta män.
Elmire var rik!!! --- omſider ſpordes,
At ödets villor nu fullgjordes,
Och gumman gifte ſig igen.

Vår

Vår Fru nödvändigt måſte gilla,
At ſorgen ju för glädjen går;
Det var en man, from ſom et får,
Et litet gryn, ſå lugn och ſtilla,
Och ſtådad och behagelig,
Som ej förſtod mer uplyſt tänka,
Än henne rika nöjen ſkänka: . . .
Hvem bättre man må önſka ſig? . . .

Nu lät hon genaſt grunden gräfva,
Til detta dyra Hoſpital;
Och innom några veckors val
Hant Murarena äntlig ſträfva
At förſta våningen få fram;
Men ack! Elmire af vreſig vilja,
Befalte folket ſig åtſkilja,
Med allt ſit ſläp i kalk och damm.

Hvad nu, vid gudars namn å färde!
Hur' ſtår det til med Fru och Man?
Det är ej läng'ſen hon och han,
Hvar an ſin ring ſå gladt förärde; —
Emedlertid, i hvita ſpår
Nu Murarena återvände:
Men knapt ſex månader til ände,
Så låg ock denne man på bår.

Elmire med ed på ed och tårar,
Förbandt ſig aldrig giftas mer;
Men innom årets ſlut, hvad ſker!
Den tredje man hon ſig utkårar,

Ty

Ty Hoſpitalet bör bli bygdt!
Hvad denne man fans henne vårdig!
Förſtåndig, artig och tjenſtfärdig,
Dock än ej nog hans låf uttryckt.

Han ej en egenſinnig anda
I vilda rörelſer utgjöt;
Med minſta blick ej ſig förbröt,
Tvårtom gick henne fromt tilhanda,
Och bad om ſlikt, ſom måſt med gråt,
De andra gifta mån befalla:
Kort ſagt, man kunde båda kalla,
I alt et hjerta och en ſjål.

Hvem driſtar ej min Fru! beſanna,
Med mig ert kårliga beſlut?
Men denna gång ſer det ſå ut,
Som byggnings-vårket torde ſtanna;
Ockſå blef ingen bygnad mer:
Rått gjordt: — jag gillar hennes ånger;
Hin månner tro! då tvenne gånger,
Man ſig ſå lått bedragen ſer.

Vår Fru fann nu ſin ägta maka,
Et halft år gift, ſå ſpak och lått;
Som då ſit val vid altaret,
Han bugande kom at bejaka . . .
Ockſå fortſattes byggnaden . . .
Elmire, mig tycktes lifligt ſkåda,
Med glada ögnakaſt bebåda
Sit öfverſlag för Muraren.

"Gör

"Gör Måſtare, ſom jag beſtåller,
"Min bygnad färdig och til ſlut;
"Hår har ni penningar förut,
"Och låt nu komma fler Geſåller,
Så fort ſom möjligt — Måſtare . . .
Det klingar godt: — det mig behagar;
Din man, Elmir! til döde-dagar,
Lår i din famn ſin himmel ſe.

Alt blir verkſtäldt, ſom Frun behagar,
Hvar Murare ſig ſtraxt infann;
Och förſta våningen uprann
Ur gruſet innom ſjorton dagar;
Men i deſſamma ſågs Elmire,
Helt tankfull ſtå och ſig befinna;
Viſst har hon något at påminna,
Som Folket än en gåta blir.

Kan hända, at hon varſe blifvit,
Geſällerne fåfänga ſtå?
Som ej är rart at råka på;
Må ſke, man Planen öfverdrifvit,
Och ſig i något mål förſett?
Alt detta ſkulle mig förtreta;
Men tyſt —, Nu få vi ſkälet veta,
Sen hon ſin harm tilkänna gett.

Jag vill mitt hus i grund förſtöra,
Bort Murare med alt ert ſkråp!
Ej mer bland buller, ſkoj och ſlåp
En enda ſten på platſen köra!

C 2 Och

Och jag ej mera pengar ſtrör,
För mån ſom ſina huſtrur plåga;
Ej andra fins, — det vil jag våga . . .
Elaka Fru!!! . . . du näpſas bör!

XVI.

BIET och HÖNAN.

Hör lilla du, ett ord på en förtrolig timma, !!!
Så började s en gång en hönas dumma prat;
Så länge jag dig känt . . (ſtod hönan där och primma),
Du aldrig annat var än ſyſlolös och lat.
Du aldrig annat gör än dina nöjen ſöker,
Och ſvärmande och yr dig mellan blommor kröker,
Och blommors lena muſt i ſvalkande behag,
Lär ſtort ej möda dig at präſſa natt och dag.
På Näjlikan min vän! tar du din roſen-hvila,
Och ſtundom anſtår dig åt blomſter-löken ſmila;
Vor' jag ett Bi ſom du, detſamma gjorde jag;
Men, hvartil gagnar du, med alt ditt ſörp och ſila?
Nog, at hvar morgonſtund, vi höns kring fältet ila,
Och rickta våra bon med ägg af bäſta ſlag.

Håll! ropte Biet .. hålt at gäckas!
Du tror, — ſaſt vid min gula vägg,
Jag ej ſom du för några ägg,
Väl tie gånger när de kläckas
Med en full hals ett anſkri ger,
At ej min flit ſkal längre ſträckas . . .
Se där min Bi-flock! - - ſe dit ner,
Hvem af oſs två mäſt gitter röja,
Hvad genom konſt och arbet ſker;
Ty, när vi tyſt på Blomman dröja,
Man minſt på egen fördel ſer;
Vi ſamle faſt ſom honing ger,

At läckert gom och smak förnöja:
Ej bullersamt vårt yrke är;
Och skrike vi, vid solens låga,
När saften vi i kärlen råga,
Oss aldrig hesa som du plär.
Så i din hjärna fäst och märk!
Vi hata alla glitter-värk!
Och den oss känna vill, han må i vax och kaka,
Flit, konst och ordning främst, för annat alt ransaka.

Också Naturen visligt har,
Oss skänkt en gadd til vårt förvar,
Med hvilken vi dem giftigt stinga,
Som hvad de sjelfva ej förstå,
Dock klandra fräckt och akta ringa:
Derför med dig vill jag betinga,
Gå dumma Höna - - bara gå . . .

O gäck! — sjelfsvåldig, plump och fri,
Du mot Apollos låf din hjärna envist stråfvar:
I detta tankespel, som kring ditt mörker svåfvar,
Blir Skaldekonsten lik det fromma lilla Bi;
Och vill du åter sjelf vid Hönan liknad bli,
Så träffar Fabeln in, den ingens röst dig jäfvar.
Du spör hvad Skalde-konsten är,
Som ingen vinst och nytta bär;
Hur' kan den frågan företagas?
Du röner sjelf ju nog dess nytta hög och klar?
Hur dem ett ringa pund Naturen unnat har,
Igenom Skalders bild en Sanning kan updagas.

XVII. DEN

XVII.

DEN DANSANDE BJÖRN.

En Björn, som långlig tid måst dansa för sitt bröd,
Kom åter til sin skog, at sig en boning leta;
Knapt fans en enda Björn som ej sin tjenst tilböd,
Där innom Skogens lugn de tassande och feta,
Med fägnsamt mumlande djupt hälsade hvaran;
Och hvar som häldst en Björn en annan broder fann,
Så var hans första ord . . . (en nyhet värd at veta)
Vår Nalle som du mins, — nej! Petz så lär han heta,
Nyss utomlands ifrån hemkommen är min sann.
Vår Petz berättade, hvad han i andra Länder,
Utstått för äfventyr, — hvad häldst på resor händer,
Om hvad han sett och hört, och alt hvad rart som fanns,
Begynte därpå straxt, när talet föll på dans,
Som förr i kedjor ledd, han strök kring torg och gränder,
At kapprak dansa om en prägtig Polonoise.

De andra Björnars halt i diken, ljung och gräs,
Beundrade hans konst — så mjukt hvar sena kröka;
Hans takt och vändningar at härma och försöka,
Och villja gå som han, det var sin skam at öka,
Hälst knapt en enda Björn förmådde uprätt stå,
Och många lade sig långst efter marken neder;
Alt mera rak och hög sågs Petz i dansen gå,
Tills sist hans Capriol, dess säkra fall bereder: . . .
Fort packa dig din väg! blef här ett allmänt skri,
Du narr vill visa dig mer klok och stor än vi! . . .
Kort sagt, man tvang Herr Petz at lunka sina färde.

För-

Fördölg din ſkicklighet, och vet et nekadt värde
Är dig til vårklig vinſt, mot illſka och förtal.
Ju mer du uplyſt är, mer fruckta bland de Lärde,
At ſtråla från din högd med vett och ſnille-val.
Snart kommer du i rop — på nytt beröms du åter,
Det är väl ganſka ſant, — men afvund ſtyr ſitt värk;
Och juſt din ſkicklighet i hennes ögon, -- märk!
Blir til och med ett brott ſom aldrig hon förlåter.

XVIII.

DEN FATTIGA GUBBEN.

At en Rhinoceros — för en gång ſkåda få,
(Förtälgde mig min vän) — ſå gick jag ut, -- hör på!
Jag röck utur min Pung ett blankt Tredalers-ſtycke,
Då jag till gallret kom, där Djuret fångſladt var:
Framför mig gick en man, ſom rikt ſin caſſa bar,
Som efter ſin geſtalt, i ſeder, mine och tycke,
Med hvad han ockrat ren i vinningslyſtna qval,
Än tycktes ſkynda ſig, at med en nidings hjerta,
Sin hufvud-bok nedſvärta,
I ſtarka ziphrors tal.

Herr Orgon gick förut, -- (förlåt jag bör påminna),
Jag kallar honom ſå, - - - ſom okänd än i dag:
Han går -- hvad händer väl? för'n vi til gallret hinna,
Så möter oſs en man, barhufd, och tom och ſvag,
Som ſkönt han oſs ej bad ſitt trångmål at beſinna,
Ändå hans kropp, ſom måſt til hälften ſtelnad var,
Hans hufvuds darrande och andetrutna ſvar,
Hans anlet fromt och godt, hans hjeſſa ſillſverklar,
Mer än all tale-konſt på hjertat borde vinna.

Ack! ropte han, förbarmen er,
Jag äger ej en fyrk, jag ömt i ſtoftet ber!
Skänk mig en penning blott min törſt at kunna ſtilla!
Och Gubben ſom jag tror, ſkall ej beſvära mer:
Ty Gud han torde ſnart min ſuck i nåder gilla:

Då ſåkert, i min död, hans himmel mig tilhör.
Ja! - - - gode Gud! min bön ju förr deſs håldre hör!

Så voro Gubbens ord: . . hvad hörs den rike ſvara?
"Jo! vackert tungomål vid edra år min ſann!
"Likfärgen på er kind tycks redan ſlagit an,
"Och Ni ber Pengar blott för at jemt plågad vara.
"Tvy! oförſkämda gamla man! . . .
"Så at Ni äntlig vill nedlägga vandringsſtafven,
"Och ſvimla ned i grafven.
"Den i ſin ungdom ſpart, vet ni! - - trots ödets ſkick,
"Han på ſin ålderdom har både mat och dricka;
Derpå den Skurken teg och ſpottade och gick.

En tåre-ſtröm utbröt ur Gubbens ſkarpa blick,
O Gud! mitt vittne du! - - - mer kunde han ej tala;
Men jag mig kände rörd; och at honom hugſvala,
Straxt gubben af min hand Tredalers ſtycket fick,
Som Djuret at beſe jag ärnade aflåta.

Jag gick och ville ej han ſkulle ſe mig gråta,
— Hvad hände? båſt jag går i min enfaldighet;
Så ropade han - - ack! ack ropte han och gret,
Ni har miſstagit er, ſlikt är för mig en gåta,
Er Penning är för ſtor.
Gif mig nu blott tilbaks, hvad ni tillräckligt tror
För at en ſtyrko-dryck vid lifvets afton njuta.
Nej ſvarade jag, nej, altſammans dig tilhör:
Tag håldre Gubbe! - - tag din flaſka vin derför:
Dock i förtroende förrån vårt glam vi ſluta,
Säg Gubbe hvar du bor.

Han nämde mig ſitt hem, och jag gick andra dagen
Att ſöka honom upp, behjertande hans nöd:
Jag nalkades hans ſäng . . . men hur blef jag betagen,
Då nyſs en qvart förut han redan blifvit död.

Hans anlet ſamma mine uppå deſs dödsſäng röjde,
Så redlig ſom i går, då han ſin hjeſſa böjde; . . .
En Pſalmbok på hans bädd låg vid en kaka bröd.
Ack! om du girigbuk, den Gubben nu fått ſkåda,
Som aldrig af din läpp mer ſkrämd och bannad är;
Som kanſke ren hos Gud, mot dig ett vittne bär,
At du kort för hans död ej gittade benåda,
Hans torſt en ſvalke-tår.

Så talade min vän, och bad med uprörd ſtämma,
Mig denne Girigbuk offentligen utſkämma,
Ehuruvål en man, ſom, då blott pengar nämns,
Alt annat ej förſtår, i evighet ej ſkäms.

XIX.

DEN BLINDA och den LAME.

Af händelſe på gatan mötte
En blind, en lam ſom ſtafven ſtötte;
Straxt båda trodde i ſlik nöd,
Den ena bli den andras ſtöd.

Hur'! ſkrek den Lame ſkall jag hjelpa?
Som, Gud nåd' mej! hvart ſteg vill ſtjelpa,
Dock, ſyns du till ett företag,
Mer ſtarka ſkuldror ha än jag.

Kom, på din ſkuldra mig at båra,
Så vill jag minſta ſteg dig låra;
Så blir din ſtarka fot mitt ben,
Likſom min ſyn ditt ögas ſken.

Den Lame ſina kryckor ſvängde,
Och på den blindas rygg ſig hängde;
Förent då gjorde detta par,
Hvad ſärſkildt dem ej möjligt var.

Uti din briſt, du lär och minns
At lyckan ej fullkomlig fins;
Men att deſs ofullkomlighet,
Är Källan till ſamdrägtighet.

Om ej en ann' den ſällhet felte,
Som mig naturen mild tildelte,

Så ſkull' den tänka blott för ſig,
Men ej bekymras ſtort om mig.

Spar Gudarna din tåre-gåfva,
Den ljuſva vinning de dig låfva,
Och rika Skänk, märk, mins och vet,
Är, — njuten blott ſamdrägtighet!

XX.

SPINDELN.

Dryg af ſin konſt, man högbent ſåg,
En Spindel ſig på tråden ſvänga;
Och från ſin ſkira våf nedblänga,
Åt Silkes-maſken där han låg.
Så upblåſt, tom i grålets vrår,
En lård Pedant ſig dråplig tycker,
Och bland de Luntor dem han trycker
Långſt öfver hakan dammig går,
Och Skole-pilten där han ſtår,
Med bugad vördnad för hans nycker,
Knapt ögats halfva hälsning når.

Vår blyga Silkes-maſk, ſom nylig hårom dagen,
Af huſets husbonde blef til deſs ro uptagen,
Bekikade en ſtund den fräcka Spindelns drag,
Och frågade til ſlut, — hvad våfver du för ſlag?
Hvad uſlinge? tig du! blef Spindelns ſvar tilbaka:
Du kan blott med ditt prat, mig hinder förorſaka:
Min våf i evighet den trotſar tidens ſlut.

Knapt nu hans höga nåd, ſå ſvatſande talt ut,
För'n Kammar-pigans arm, med qvaſten löſt i näfven,
Drog från en dammig vägg, den hela Spindelvåfven,
Som nu med Spindeln ſjelf förſvann i en minut.

Ett fåfängt gyckleri, blir alt ditt digra vett,
När det ſitt vackra bloſs till verldens gagn ej tänder.

Såg! ropar en Pedant, den flit jag ſtåds använder,
Ger den mig intet rått at priſas vidt och bredt?
Nej — den ej mera vård, än mångens tråk och ſvett,
Som ej uplysnings-vis til någons nytta länder.

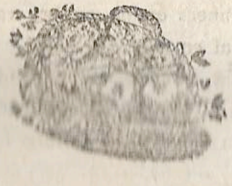

XXI.

DET GODA RÅDET.

En Yngling ſom af långtan brann,
At Ägtenſkapets ſällhet ſmaka,
Som vänners ömma omſorg vann,
I valet af en ålſkvård maka,
Utbad ſig af en gammal mann,
At med ett moget råd utſtaka,
Den Fru han honom vårdig fann.

Hvem? — hördes Gubben genaſt ſvara,
Hvem ni til maka välja bör?
I ſanning ſvårt at er förklara,
Då frågans vigt mig ſjelf uprör.
Ty i det valet märk och hör,
Så ſlug man ockſå tror ſig vara,
Likſullt man ſig bedraga tör.

Om ni till ſällſkaps ro ert band,
Vid Hymens kåpp och krycka binder,
Så välg en Nymph från Cyperns ſtrand,
I tunna flor med roſenkinder;
Men är den frågan nu för hand,
Om Guldets lyſtnad våcker hinder,
För edert hjertas ſälla brand;

Så vill dig Ungerſvän jag råda,
Sök dig en Brud båd' rik och grann;

Men vill du dig uplyſtad ſkåda,
Til rang och tittlar, ſå väl an:
Glöm att du båttre Flicka ſann,
Och välj dig genaſt i din våda,
En dotter af en mågtig man.

I detta fall o yngling lår,
Ditt val at långe ej upſkjuta;
Men om din långtan innebår,
Til ſjålens frid en himmel njuta,
Mer än de ſinliga begår:
Så bör en Brudſång inneſluta,
En Fru ſom lård och vitter år.

Hår blångde Gubben åt en ſida,
Och gick och ſmålog och ſåg ner:
Vår Yngling at hans prat beſtrida,
Utbriſter — Gubbe! jag blott ber
Om råd bli giſt, och nögd — med mer. —
Ach, inföll Gubben — ſå til vida,
År båſt ni aldrig giſter er.

XXII.

DET LYCKLIGA AKTENSKAPET.

Äktenſkapets Gud all ära!
Hvad jag tänkt at hälſt begära,
  Lyckligt vis mig lämnadt var.
Jag fått tvänne vänner ſkåda,
Som från ångrens köld och våda,
  Lefde ſällt ett äkta par.

Bådas barm en eld förente,
Hvad hon ville, han ock mente,
  Hvad hon ſkydde, han förſköt.
Qval ſom hjertan ſorgſna göra,
Kunde deras lugn ej ſtöra;
  Kärlek lifvets bojor bröt.

Som han ingen ſtolthet hyſte,
Och hon ej högdragen lyſte,
  Rådde hon ej mer än han.
Rådande, — dock ej til plåga,
Stridande, men med en låga,
  Som af enig villja bran.

Stadde i vår bröllops-våda,
Våra fel vi minſt förråda,
  Men förblinda ögats val;
Så blef här tvärtom at finna,
Deras bröſt upriktigt brinna,
  Deras hydda fri förtal.

Siſta dagens afſked ſårar,
Siſta kyſſen ſkänkt med tårar,
  Röjde hjertats trogna plickt.
Båda dö. — när? — jo beklagen!
Veckan efter bröllopsdagen,
  Elljeſt detta blef en dickt.

XXIII.

SJELFMORDET.

Kom Yngling, at en bragd beſkåda;
Som ögats källor pråſſa tår,
Och lär til hvad bedröflig våda,
Dig könets ömma dyrkan för.

Ett mönſter i all ungdoms lydnad,
Sin gamla Faders tröſt och ſtaf,
Som tidigt klädd i dygdens prydnad
Stort hopp om båſta framtid gaf;

Den Ynglingen på kärleks-vägen,
Jämt följde ſin Climenes ſpår;
Han ſuckar - - men hon obenägen,
Förbi hans djupa knäfall går.

På knä ſin klagan än han tyder,
Climene ſvarar — lämna mig!
Godt ropte han: — Väl an! jag lyder,
Och vill för evigt lämna dig.

Straxt vild och blek han värjan blottar
O! hvad förtviflad ögnablick!
Beſer deſs ſpets, åt hjertat måttar,
Men ſtack den långſamt in och gick.

XXIV.

OCKRAREN ELLER PROCENTAREN.

En Ockrare i tyſthet nådde
En Greſligt ſtor förmögenhet,
Til hvarſs förkofran, hvad man vet,
Ej ſlård och egennytta rådde,
Hvarom han ſjelf ock ofta ſkröt,
Och ſedligt hördes ſig uttrycka,
Det all ſin rikedom och lycka,
Af Guds välſignelſe han njöt.

Nu, för at ej ſitt hjerta neka,
Deſs frid och tröſt i tack til Gud;
Kan hända ock den högſtas Bud,
Til vedergällning at beveka,
Väckt af ett blödigt tanke-qval:
Så ville mannen ſig förbarma,
Och åt de fromma och de arma,
Uptimrade ett Hoſpital.

Med ſuck han ſina ögon ſänkte
I [illegible] ned til kalk och grus;
Men bäſt han fullbygdt ſåg ſitt hus,
Och kring deſs murar gick och tänkte,
Hur han ſig himlen värdig gjorde,
Til tröſt för uſlas ångſt och qvida;
Så ſmög ſig oförmärkt på ſida,
En klyftig ſkalk förbi hans port.

Den Girigbuken bör man veta,
  Oåndligt gårna tyckte om,
  At ſamma vän och hvem ſom kom,
Förmådde i hans plan utleta
  En rik upfinning, prakt och ſmak;
Han frågte ſtraxt med glättig ifver,
Om ej hans hus för arma bliſver,
  Stort nog til flyglar, rum och tak.

Jo! hvarför icke det min Herre!
  Blef denna vånnens korta ſvar;
  Ert hus beqvåmlig tillflykt har,
För gamla, uſla, ſmå och ſmårre.
  Dock vet ni, inſöll han och log,
Om alla ſkulle dår inrycka,
Som ni förſtört til bröd och lycka
  Så blef er byggnad liten nog.

XXV. RÅT-

XXV.
RÄTTEGÅNGEN.

Proceſſer blir vår verld ej qvitt:
Men om dem vore möjligt hindra,
  Hvem ſkulle då i mitt och ditt,
Vår klagan rätta, lätta, lindra?
  Naturen ſjelf i ſtrid, oſs lärt,
At tungt hvarandras lugn beſtrida;
Derföre ſtor med hand i ſida,
  Håll ditt förtryck ett intet värdt;
  Men af hvad Lyckan dig beſkärt,
Gack ej — en ſyrk at eftergifva,
Ty rätt ſkall altid rätt förblifva.

  Hvad Granne! - - denna åker-ren,
Tror Ni til eder rågång höra?
Låt bli at på den ſträngen röra,
  Den har ej minſta ſannings-ſken;
Ett milstag flere vittnen röja,
  Och ängen til min åker låg,
  Långt förr än man de Svenſka ſåg
Kring våra fält Baneren höja.

  Nej Granne! — vet, Ni irrar er,
Tillåt i korthet mig at ſäga,
At ren och gräs mig ägnar äga,
  Och förr jag mig förnögd ej ſer.
Rättviſan ſkall min talan föra,
  Och Lagen freda tomt och jord.

Så

Så ifrar Kuns, i brutna ord,
Med hatten hörnad på ett öra.

Nej, för'n man renen från mig tar,
Förr fly mitt tjäll med eld i knuten;
Förbittrad mannen i minuten,
Til närmſta Stad på vägen var:
Nu ſågs en viſs Herr Glimph framriden,
I ämbets-mål, på ſamma ſtråt;
Den hinner han och hoſtar åt,
Som åt ſin Advocat den tiden.

Hur' är det möjligt frågar man
At Kuns til fot hann fältet vinna,
Och Glimph i ſpårrad ſträckning hinna?
Mitt ſvar ej annat bliſva kan:
För ſådant ſnack i frid mig lämna,
Ej liſt och gräl än var min ſed:
I vidrigt fall ſkall på min ed
Jag för Herr Glimph ert oſog nämna.

Jag ſvarar er ännu en gång,
Kuns värklig hann Herr Glimph vid vägen,
På hatten lyſtande, — förlägen,
At fatta i hans betſelſtång:
Hör ſkrek han högt, en ſak att ſäga!
Andtruten, ſtammande och blek;
Min Granne är en man af ſvek,
Han anſpråk gör min jord at äga.

Ty, tänk, den ſmala ren Ni vet,
Som mellan våra åkrar ſträckes;

Så, om Herr Glimph mig höra täckes,
Är den ett mål till min förtret.
Den narr'n påſtår ſig trygt at äga,
Hvad ingen ann än mig tilhör,
Men jag med ſkäl den trotſa bör,
Som djärſs min rätt at öfverväga.

Jag vill er ge min bäſta ko,
Därtil ſex kappar hafra lägga;
Här hördes häſten luſtigt gnägga,
Med krummad hals och blixtrad ſko.
Var ſåleds god och mig bejaka
Min Herre eder hjelp och tröſt;
Jo gärna med ett villigt bröſt,
Blef ſvaret af Herr Glimph tilbaka.

Er Granne, på min ära han,
I ſaken minſta undflyckt finner,
At Herre Ni har rätt och vinner.
Af edert tal inhämtas kan.
Så ſlämm er man, ſtor ſak at röja,
Mitt vunna läſ i mången tviſt,
Slikt paſſar mindre er Juriſt,
Dock torde rycktet er förnöja;

Det, på en tid af tjugu år,
Ej minſta ſak jag vänt mig tappa,
Er rätt vid hvar Inſtantie trappa,
Bevakas ſkall ſå långt jag rår,
Nog lagklok för at er förſvara;
Straxt Glimph han häſten ſporren gaf,
Häll, inföll Kuns, . . . af löften ſlaf,
Var ſäker om mitt löfte bara.

Hvad uprop, ſkjutsningar och ſpång?
Fullt många ris af papper ſkrifves;
Och halfva Byn til Tinget drifves,
Som vittnen under vitens tvång.
Ren fem och tjugu ſtraxt framförde,
Aflade eden på det ſätt:
At efter all urminnes rätt,
Ej Renen til hans ägor hörde.

Hvad! Kuns? din ſak anſer jag ſlätt,
Som ſällan Lagens bokſtaf frågar,
Dock i förtroende man vågar,
At tro dig om ſå lagom rätt.
Imedlertid ſler utſlag ſällas,
Och Kuns jämt tappar med förtal;
Glimph muntra upp din Principal
Och låt Proceſſen ej inſtällas.

Fullfölj Er klagan ort från ort,
Hvars ſlut jag til Er fördel tvingar,
Dock Herre! — någon ting ſom klingar,
Gör i min ficka — all ting gjordt.
Kuns ſänker ſig i gåld och fara,
Inunder hela fem års ſtrid;
Men hvarföre ſå långlig tid? . . .
Dårtill må de Lagkloke ſvara.

Nu ändtlig Domſlut fälls en dag,
Hvad tyckes Er? — tänk Kuns har vunnit,
Stor ſak, faſt ur hans hand förſvunnit,
Båd hus och jord vid klubbans ſlag.

Nog af hans Advocat lårt ſkrifva.
Och åker-renen ſlutlig vann;
Lår af min tviſt, lår ropar han,
At rätt ſkall altid rätt förblifva.

XXVI.

DEN UNGE TRÖSKAREN.

En Tröskare i gråset satt,
Bredvid sin kruka mjölk och kaka,
Men mjölken ville intet smaka,
Och brödet bröts än mindre gladt.
Tungt i det gröna han sig sträcker,
Sig sjelf ej nog beklaga kan,
Och suckande tre gånger han,
Ur blomstrens skygd sitt hufvud räcker.

Ja, himmel! utbrast han, — en sak,
Mig stort bekymmer borde gifva . . .
Hvad skall af dig med tiden, blifva,
Som aldrig når ditt egit tak?
Tvärtom, jämt i husbondens Lada,
Är ut och in du måste stå,
Med Slagan Säden sönderslå,
Och Skylarne på fältet rada.

En Bygdens Kulla till din Brud,
Dig höfdes vinna för all möda,
Men du, din narr, mot ringa föda
I logen står med dammig hud;
Och får knapt tid hvar fjorton dagar
På Krogen nå en styrko-drick,
Långt mindre hugnas med en blick,
Af den ditt öga hälst behagar.

Och

Och du är ung min kära Hans,
Och läsa kan du väl och skrifva,
Och Tröskare vill du förblifva,
Liksom ej högre Lycka fanns.
Tänk, om i valet af en maka,
Du Inspectorens dotter fick?
Hon är ju rik och skön och qvick,
Och skicklig at ditt tjäll bevaka.

Gift dig med henne, ty då kan
Din Lyckas Sol bli högt upskriden,
Och du min kära Hans med tiden
Bli hälsad Inspector som han;
Då mågtar du din kalfstek skära,
Och sitta med ditt stop i lag,
Näst Probsten främst, . . . ack ack! om jag
Blef Inspector! . . hvad vinst och ära.

Bäst han i gräset vred sig om
Såg Hans en skymt utaf sin Sköna,
Så nigande uti det gröna,
Som af en händelse hon kom.
Dock långt ifrån hans fjät undvika
Dess skugga dyrbar blef och säll;
Ty fostrad', så i Bonde-tjäll,
Som i Palats, de Sköna lika.

Hans, med en len och smeksam hand
Drog Nymphen löst i gräset neder,
Dess bröstduk öfver halsen breder,
Så firligt som i något land
En Ådling sjelf det skulle göra;
Dock med den skillnad, där hon låg

At

At hvad ett blygſamt öga ſåg,
En driſtig hand knapt nändes röra.

Kort ſagt, vår Hans ej dölja kan,
I bön och blickar blodets låga,
Den Skönas hjerta blef i fråga,
Som lika öfvervunnet bran.
Till deſs i Byn det alla veta,
Hans, ſom ſitt låga Stånd förtröt,
Af Inſpectorn den lyckan njöt,
At genaſt få Hans Svår-ſon heta.

Knapt Hans ſin ägta ſång beſåg,
Förån helt haſtigt genom döden,
Från Syſsla ſkild och tid och öden
Hans rika Svärfar jordad låg.
Hvem borde nu vid Grafsöls-kannan
Lyckönſkas till en lycklig man?
Herr Hans, förmodeligen han.
Som Måg i huſet, ingen annan.

I ſnabba ſteg, ſtraxt från ſitt hem,
Gick Hans Diſtrictet at bevaka;
Men om en fjerndels ſtund tillbaka
Sågs han upeldad i hvar lem.
Än pulſen ſlög, än hjertat kläckte,
Till deſs med myndigt ögonbryn,
Herr Hans ſom Inſpector i Byn,
Sin lata rygg på bänken ſträckte.

Så i Parnaſſens Lärda chor,
Sen en Student den äran hunnit,

At han Examen öfvervunnit,
Sin höghet ojämförlig tror.
Och då en hälsning framför alla,
Den Skönas Bud vill honom ge;
Och han hör Pigan nigande
Sig förſta gång Herr Doctor kalla.

Likſå upblåſt, — med myndig ton,
Gick Hans på gålfvet fram och åter,
Til deſs at dörren man uplåter,
För en lyckönſkande perſon.
Hvad qval det högfärdshjertat klämde,
När innom farſtuqviſten ſteg,
Skolmäſtarns Adelheid och neg,
Och honom Inſpector nu nämde.

I detta önſkans föremål
Han af ſin framtid ſig berömde,
Åt Stek hvar dag och drack och drömde,
Bland muntra Gäſters plumpa ſkrål.
Omſider molnet ſolen ſkymmer,
Med motgångs-dimmor, ſtorm och ſvall;
Ty hvilken dödlig i ſitt kall
Är nånſin ledig från bekymmer.

En tid därefter ſågs Herr Hans,
Af ledſnad hemſk och nederſlagen;
Och i ſin önſkan högſt bedragen,
Som mera vådlig nu befans.
Jag, utbraſt han ej heder ſaknar,
Har hus och gård, — men ändå jag,
Är en förlorad man hvar dag,
Som til förtret och oro vaknar.

Än tilhör mig bland Böndrens gräl,
För dem i mitt Diſtrict anſvara,
Där Amtmans ſnåſer mig förklara,
En dem oſkicklig lumpen ſjäl.
Än rågna ſkålsord mot min ära,
Af de fördömda knecktarna;
Och ofta måſte jag fördra,
At de til afgrund mig förſvära.

Ibland på fler än många ſätt,
Villrådig nog hvad jag bör göra,
At ordningar och bud utföra,
Och noga vårda rotens rätt.
Så, om jag Böndren ger en ſkrapa,
Straxt brummar Bonden ſturſk och lat,
Men öfverſer jag och är flat,
Begrina de mig ſom en apa.

I ſömnens ſköt, ſom lycklig man
Förr van at trötta lemmar ſträcka,
Nu ſtörſta gäck mig driſtar väcka;
Och händer det af ingen an,
Så är jag i det ägta-bandet,
Af huſtru min förföljd hvar dag ...
Mitt förſta Stånd tillgriper jag,
Och dör ſom Tröſkare på Landet.

Hvem vet, om den ſom mägtigt rår,
Och ſtolt af band och anor blänker,
Om han med Hans ej lika tänker.
Och månne den, til fots nu går,
Som tröttad ſes ſin bana träka,
Ej kanſke ſkulle miſsnögd åka,

Och hända kunde lättlig nog,
At mera gladt ett hjerta ſlog,
För'n Furſtens nåd det ſått årſara. ...
Så märk och mins miſsnögda ſkara,
Ju högre Stånd ju mer beſvår:
Mins — ofta den minſt lycklig är,
Som mängden tror måſt lycklig vara.

XXVII.

BEATA eller den ANDÅKTIGA FRUN.

En Fru, den i vår Stad en Ångel nämnas bör,
Så årbar til ſin mine, ſom i den drägt hon ſnöras:
Hvars läppar aldrig ſes förutan andackt röras:
Säg, om ej denna Fru en Skaldeſång tilhör?

Hur' ljuft och lårorikt at hennes vandel blotta,
Knapt vaknad gläntar hon på ſängens öfverdrag,
Förrån til morgonbön, klädd innan klockan åtta,
Hon ſjungit ren ſin pſalm för den ingångna dag.

Nu, ſaſt vår Fru til år det ſextionde hunnit,
Hon Gud ändå hvar dag, om kyſkhets dygden ber;
Och ſaſt af hunger tärd, hon ſnålt på maten ſer,
Likfullt ſå frågar hon, om måttlighet förſvunnit;
Och änſkönt längſen trött af ägodelars rof,
Och ſen på panters mångd hon rika råntor röfvat,
Ändå i ſtoftet ſänkt, deſs hjerta högſt bedröfvadt,
Upger ſin ſuck till ſkyn i klagan och behof.

O! hvilken trogen ſjäl med blödighet och heder!!!
Två gånger året om hon läſer Bibeln ut;
Och genom detta nit ſitt tjenſtfolk hvar minut,
Mot afgrunds raſeri ett heligt lugn bereder.

Hvar dag tolf Pſalmer ſjungs andäcktigt utan tvång:
Hvem kommer? — jo en man med blottad hjäſſa niger;
Hvad? oförſkämde man! ſom innom tröſkeln ſtiger,
Kanſke du ſtöra vill Beata i ſin ſång?

Nej! bort vid hennes bön all jordiſk vinſt och villja!
Gå uſlinge — gå bort, ſå hungrig ſom i går!
Mårk! hennes bröſt uplyſt til den i högden rår;
Och du det hjertat nåns från Gud och Änglar ſkillja,
För at dra ur deſs pung din tåre-penning opp.

Beata himlar ſig — vid ſång upbåres maten,
Til bords hon ren ſig ſatt, och öſande ur faten,
Fördömmer vid hvar rått de ſvåra tiders lopp.
På porten bultar en; läs upp: ſtig in och ſvara:
En Gumma, nådig Fru, — ſom aldrig ett Guds-lån...
"Hvad angår mig er ſvålt, ut ſtraxt, gå hårifrån!
"Bör jag innom min dörr ej obeſvårad vara?
"Men vid hvar ſked til mun af eder plågad bli:
"Såg, år det intet ſant? — Ni ſjunger ej och beder;
"Var from, betänk er plickt, och jag förſåkrar eder,
"At Herren glömmer ej de ſina, kära Ni!
"Emedlertid min vän på porten er förfoga!
"När Gumma ſåg Ni mig gå kring och tigga? hvad —
"Derföre ſlyn til Gud, hvar en uti ſin Stad.

Dock år vår Hedersfru ej juſt ſå ſträng och noga;
Man tror, at hon kanſke, ej ömmar dygdens lön;
Ack nej — de ſattiga går hon med råd tilhanda,
Förmanande en hvar, af en ingifven anda,
Med förebråelſer, om idoghet och bön.
Kan båttre Skriftens bud en himlens vån påminna?
Och med ſin ſiſta Skårf, vis mig, mer hjelpſam Fru!
Caution och ſåkerhet . . . och Summan åger du —
Nej aldrig i vår Stad gret en olycklig qvinna,
Som ej i nödens ſtund hon delat af ſin lott.

Ack ja! Beatas bröſt år känſlofullt och godt:
Stor ſak låt afvundsſtygn i dina fjåt utbriſta;
Ej nog de leſvande din fromhet röna jåmt,
De dödas låga ſtoft du lika frid beſtåmt . . . .
Såg, dör vål minſta barn, dår du på lock och kiſta
Ej med din egen hand af buxbom krantſen fåſt.
Och då du ſnyſtande den vackra blomman fåſter,
Hvad hviſka, menar du, de ſorgsne grafölsgåſter?
Jo, alla med en mun: Beatas krants var båſt!
Se, hvilket Crucifix! i vördnad til vårt ſiſta,
Hvem ſkånkt ſå dyrbar Bild? — Beata ingen ann;
Ack öfverlefver hon min dödsdag, ſå min ſann,
Helt ſåkert låter hon förſilfra då min kiſta.

Hon Predikſtoln förgyllt och Altaret beklädt,
Och vill i Herrans namn, faſt onda tungor ſmåda,
Ännu den tredje gång dem pryda och beklåda,
Och ett ſå chriſtligt vårk till nåſta Påſk afmått.
Likfullt hon förebrås och döms för den uptåckten,
At högmod grunden år, hvarpå deſs dygd beror:
Deſs ſjål emedlertid röjs lika klar och ſtor;
Hvem var den hedersfrun, ſom ſiſt uti Collecten,
Med handen långſamt förd, i håfven ſtack ett bref?
Det Fru Beata var, och lånet Herrans blifvit;
Ty, når hon nånſin ger, år alt af hjertat gifvit:
Rår hon för, om deſs ſkånk alt folket varſe blef?

Gif laſtarenom rum, ditt vårde at förringa;
Låt Slöſarns fråcka ſkåmt föröka dina qval,
Som ſkulle för din ſynd, i ockradt Capital,
Du ſtadd på grafvens brant, med Himmelen betinga,
At undangå hans blixt i ſiſta ſteget ner,

Ja, låt Beſpottarn fritt med dina vånner prata,
Hur' du updicktar brott, andåcktiga Beata,
Och fölar med förtal, hvem hålſt du vill och ſer,
Och med all möjlig köld, hur' ſylleſt du fullkomnar,
Din håmd mot armas rop i nödens kulna vrå,
Som vore all din dygd, ett ſkuggvårk. — Men ej ſå:
Du bedjande ſtår upp, och ſjungande du ſomnar.

XXVIII.

KORTHUSET.

Ett Barn en gång en kortlek fann,
Hvaraf deſs bygnads-plan uprinner;
Det långtande knapt andas kan,
Förrän ſitt hus det färdigt finner.

Där ſtår nu huſet reſt, lull lull,
Men ack, hur' oförmodadt händer!
En plötſlig ſtöt ſlår gafveln kull,
Och till et intet alt förvänder.

Ja, Barnets mor, det ſlår ej felt,
Vid L'ombre bordet mindre ryſer,
Sen hon ſin ſiſta ſats förſpelt,
Än denna lilla oro hyſer.

Dock hvem vill miſta mod och hopp?
Sig Barnet tycks ſmå ångſligt råda,
Et annat kort-ſlott reſa opp,
Likt det förſtördas prackt och våda.

Båſt blodets ångſt förifrad rår,
Och ſamma Slott på nytt ſig viſar;
Hvad Barnets varma hjerta ſlår!
Och hvad det gladt ſitt vårk bepriſar!

Nu, ſkall mig aldrig hända mer,
At ſlika olycksfall förbida;

Bord, ſkrek vårt barn, ſtå jämt jag ber
Och vicka ej på kant och ſida.

Ja, huſet ſtod nu oförbytt
Vid barnets tvång i blod och leder:
Det långtade få ſe et nytt,
Och ſlog med våld ſitt korthus neder.

Du Lyckans flygtighet beſvär,
Men glömmer all din tanke-ſtyrka;
Föränderligt vårt lynne är,
Och tingen denna ſanning yrka.

Af Lyckans håſvor dem vi nå,
Til hjertats mindre ro kan ſlutas;
Och feltes de ej då och då —
Hur' ſkulle nya nöjen njutas?

XXIX.

ENKAN.

Dorinde, en viſs Fru, kär i ſin unga man,
Mer älſkansvärd hans ſamn, än hon ſin egen ſann;
Hur mera älſkansvärd? — blir afvunds lömſka fråga,
Med et föracktligt ſkratt. — Dock jag vill vadet våga,
En ſak, helt tydligt klar, ſom löjet häda kan,
Uphör til ſin natur ej derför vara ſann.
Nog af, at dödens arm ej höll ſitt ſlag tillbaka,
Men från Dorindes bröſt deſs mer än trogna maka
Så tidigt hädanröck. Ja! hvem afſkildra kan,
Den blick, ſom yr och vild i ögats blundning brann,
Och all det tårequal, ſom ſpridt vid nervers ſveda,
Sågs intil raſeri Dorindes känſlor leda.
Nej, fåfängt på min duk min penſel teckna må
De ſmärtande beſvär Dorinde kände då.
Hon ſom nyſs för en ſtund, beklagansvärde maka!
Til ſängen drog ſin man och henne han tilbaka,
Af lif och hälſa närd — nu honom ſucka hör,
Til deſs han dignande i hennes armar dör.
Förgäfves ur deſs famn den bleka ſkuggan rycka,
Den hon med häftighet ſågs mot ſitt hjerta trycka;
Tils Präſten äntlig kom, af vänner följd och ſlägt,
At lindra med ſin tröſt deſs ſorgſna andedrägt;
Men ack, ju mer han fromt ſin Bönebok uplåter,
Til lugnad för deſs ſjäl, mer ropar hon och gråter.
Nedlutad, blind och ſtark i vridna händers qval,
Ett ouphörligt ack! var hennes enda tal;
Och ſtrida tårars flod ſnart hela dygnet runnit.

Imed-

Imedlertid beſtört deſs granne ſig infunnit,
En ganſka ſkicklig man uti ſin profeſſion,
At ſnällt i träſchnitt likt afbilda hvar perſon.
Han ſåg Dorindes gråt af honom dels begära,
Och dels han ſom en vän, den ſalig man til ära
Och minne af hans ſtoft — ſjelf fattade beſlut,
Att konſtrikt uti träd deſs bild ſtraxt hugga ut.

Ja Konſtnärn lyckligt vann med ſnabba händers möda,
At Bilden färdig ſe, och den på fötter ſtöda.
Nu Stephan upreſt ſtod, uthuggen, plump och rar,
I all ſin kroppsgeſtalt och det ſå lång han var.
Ett mäſterſtycke ſnart plär allmän längtan båda:
Ockſå alt folket lopp at denna Bild beſkåda;
Ack himmel! ſkrek en hvar ſom Stoden nalkas fick,
Ja, det är Stephan ſjelf! ſå lik ſig där han gick,
I ſtällning, mine och alt narracktig ſom i tiden. - - -
Nej! ſe deſs ſneda käft till öronen upvriden!
Men hvad han är ſig lik! I ſanning är det viſt,
At han ſåg juſt ſå ut, då han ſtod fadder ſiſt.

Man klumpen nu upbar för at betracktad blifva,
Som den där endaſt tröſt åt Enkan kunde gifva;
Den fördes ock med flit til andra våningen,
Hälſt Herrn och Frun ett år ſin boning haft i den.
Här inneſlöt hon ſig vid dörrens glänt ſå ſagta,
At innom ſamma rum ſin Stephans Bild betrackta,
Och anſåg för en plickt, i tårar utan tal,
At evigt honom värd fördubbla ſina qval,
Och åt hans kalla Bild ſin varma gråt förära.
Hvem kan väl högre prof af könets dygd begära?

Do-

Dorinde ſå bortgömd i flere veckor ſatt,
Dår hon ſom jag förſport af ſorg och klagan matt,
Knapt orkat med ſin fot til fenſter-poſten ſtiga:
Med ingen annan talt ån med ſin hund och piga,
Tils åntlig hon i dag af en nyſiken håg,
För förſta gången klådd, ut genom fenſtret ſåg.
En främmande perſon i ögnablicket ſtiger
Fram til Dorindes port, dår pigan ler och niger:
Hör! ſkrek hon låſpande - - - hör kåra Fru, kom ner!
En Herre ung och raſk hår om den åran ber,
At tala få med Frun och någon ſak berätta;
Så vacker om ej mer, ſom ſalig Herrn för detta;
Gud vet hans årende, men fåfängt kåra Fru,
At han mig det förtror: - - - hör! ſvara honom du,
Infõll Dorinde tungt, hvad hålſt du kan påfinna;
Men jag gå från min man - - - nej, bort ſå trolös qvinna!
I korthet mitt förfall urſåkta båſt du kan,
Och ſåg mig ligga ſjuk af ſorg för ſalig man;
Som ej år underligt - - nej! kåra Fru! ſå ſvara,
Det går omöjligt an, årindra ſig nu bara,
Han Frun i fenſtret ſåg; och jag ej annat ſer,
Ån at Frun ſjelf får låf i trappan ſtiga ner:
Förr går han ej ſin våg, ſom meningen lår vara,
Ån någon ſak af vigt han förſt fått uppenbara;
Och derföre mitt råd at Frun nu genaſt går.

Beſtört den unga Frun med fålda hånder ſtår:
Omſider med et ſprång år hon til Bilden borta,
Med den hon endaſt ſökt ſin ſorgedag förkorta:
Omfamnar den och går ned mot den främmande.
Hvem år vål då den Herrn? — jo men en Friare:
Dårom oſs båſt beſked lår pigan kunna göra,

Som

Som lyſtnat oförmårkt, faſt ej et ord at höra,
För gråten af vår Fru i flor och fållar ſpånd.
Men ån år Friarn qvar, och månan långſen tånd - - -
Månd' tro han vill ſom gåſt til qvåln bli qvar och ſpiſa?

Dorinde återkom med någon tröſt och liſa:
Ockſå tycks tid en gång at från den Bilden gå.
Hör Liſchen ſade Frun, hvad utvåg för oſs två?
Den Herrn entråget vill ſig vid mitt bord inſtålla:
Ej Liſchen annat råd, ån at vi ſtraxt förvålla,
Juſt i fullt flygande en kanna norſs, vet du;
Och dårmed går jag in — gå, gå, min ſöta Fru!

Straxt Pigan öfveralt i minſta ſkrubb nu ſöker,
At finna någon ved — men hur' ſin rygg hon kröker,
Ej minſta ſticka fins - - villrådig hon til ſlut
Ber innom dörrens glänt Dorinde komma ut.
Min Fru! — ack hviſkar hon, jag måſte mig beklaga,
Till Fiſken ingen ved bland ſpånorna at taga;
Kanſke man Bilden tar från öfra våningen,
Som torr och brånnbar år, och ſönderhugger den?
Hvad! Bilden? Liſchen - - nej — bevar oſs, — faſt må göra:
Onödigt ock med mig at all ting mer rådgöra;
Dock Bildens grofva klump min ſtyrka öfvergår:
Kanſke, vet Frun, man den ut genom fönſtret får.
Förſök, ſå ſlipper du den hugga förſt och trafva,
Men ack! når jag hårnåſt kan gladt den åran hafva
Den Herrn ſe i mitt hus, ſå år min klagan ſlut - - -
Straxt fönſtret öpnades och Stephan ſtörtas ut.

XXX. DEN

XXX.

DEN ÅDELMODIGA RÖFVAREN.

Ej långt från Londons Stad, en man til fots dår gick,
Som straxt en Röfvare på fältet varse blifver.
Den arma mannen hemsk, med en medömkans blick
I djupa bugningar sin ångst tilkånna gifver:
Min Herre, sade han, mitt lif för Guds skull spar,
Jag aldrig gjort er ondt, men vill af hjertat gifva,
Hvad edert ådelmod mig tåckes föreskrifva,
Dock för i dag vet Gud, jag ingen skilling har.

Jag går til Staden nu; min Herre sannerlig,
At undfå tio pund, en mig tilhörig Summa;
I morgon år jag hår, det vill med ed jag tumma,
Och dela den med er — så sant Gud hjelpe mig.

Vålan! blef Röfvarns svar, du svurit, gå din gång, —
Jag tror dig — lycka till at dina vårf utråtta.
Hvad hånde? — om en stund kom mannen, fri allt tvång,
At med en glåttig syn ett redligt hjerta låtta:
Tilbaka se mig nu — se säger han, se hår!
Jag gissar att er brist mer stor ån min kan vara
Se hår de tio pund, — jag såleds nu begår,
Att ni min gifna ed för upfyld vill förklara.

Med blygsam mine och röst framtrådde Röfvaren,
Jag ej förlorat har, utbrast han under smårta:

Tag

Tag edra penningar, behållen dem min vån,
Hvem kan en dygd få klar med minsta skugga svårta.

Så röner största Skålm, den ljufva Sanningen,
Att samvetsfrid och lugn tilhör ett redligt hjerta.

XXXI.

XXXI.

DEN SJUKA FRUN.

Hvem kan de onda ting uptäcka,
Som hälſans ljufva dagar ſtäcka?
Dock bör man känna dem, - - ty mer
Man deſſa källor råkar finna,
Från hvilka våra qval uprinna,
Ju lättare man ſäkert ſer,
Det onda af ſig ſjelft förſvinna.

Sin Gubbes ögnaluſt, den hon ſitt ſällſkap gaf,
Sulpitia, ganſka ſkön och varm ſom Junii-dagen,
Gick munter på viſit, men kommer hem nedſlagen
Och med en bleknad kind i ſoffan ſvimmar af.
Hvad ryckningar? - - på ſtund deſs ſnörlifs-band uppſprätta,
Sex händer om hvaran, ſtraxt räcka ſax och knif;
Men märk det fordras tid, at ett ſiſkbenadt lif
Ifrån en ſkönhets-tvång i ögnablicket lätta.

Den arma mannen hemſk i gråt och hufvudbry,
Helt billigt denna ſyn må ängſla och förſkräcka:
För tidigt, och med ſkjäl, at hjertat ſkulle klåcka
Vid förſta makans bår, med känſlor för en ny.
En Doctor ſändes bud: och Doctorn kom, hvad hände?
Ned vid den ſjukas ſäng han myndigt ſätter ſig;
I djupa tankar ſänkt, likſom hän ſannerlig,
Mot ſjelfva dödens gift ett hälſomedel kände.

På pulſen tager han, och ſirligt efter tact
I ſmå afbrutna ſteg ett tankſpridt hufvud ſänker:

Af

Af hjernans villor yr, han giſſar och han tänker,
Hvad deſs Recepte-bok i detta ämne ſagt.
Men för at i en haſt ſjukdomens utbrott tvinga,
Den unga Eſculap å nyo pulſen rör,
Och ſtirrande begär, at man vid ſängen bör,
Åt honom ſtraxt ett bord, och bläck och penna bringa.

Han ſkref-- och drängen ſprang, då mannen gråtögd tar
Den vidt årfarne Herrn afſides at förnimma,
Hvad ſlikt betyda vill i en ſå vådlig timma,
Då Doctorn leende ger honom detta ſvar:
"Den ſaken dör med mej — paſs på at luckar draga:
"Ni frågar fortfor han, hvad ondt er huſtru rör?
"Jag fråga må igen. — Om er ej fägna bör,
"De tecken då ſom hälſt ſig unga Fruar klaga.

Men ack hvad liflig eld i Gubbens ögon brann,
Vid en ſå glättig poſt den förr han aldrig brutit.
En natt var nu förbi, ſen Frun Decocten njutit,
Dock utan at deſs dryck til hjertats liſa rann.
En annan Doctor ſöks, ſom genaſt budet följer,
Och med en mulen blick ſig bugar vid Paulun;
Han ſer hur' det ſtår til och hur' den ſköna Frun
Beklagligt kopporna i blod och vätſkor döljer.

Sulpitia! — ack min Gud!!! — förſt pjunka i groſſeſſe
Och ſen af kopporna olyckligt läggas neder,
J gode Herrar! — nej — paſs på — för alt jag beder,
Paſs på med er Decoct — förviſſo utom deſs
Helt ſäkert en af er miſstager ſig god Herrar - -
Nej öfverlämna blott min Fru åt ſin natur,
Ty i hvad ſjukdom hälſt, ſå fruktar jag er cur,
Långt mera än alt ondt den ſjukas nöd förvärrar.

Min

Min Herre! tålamod, - - hon til och med i dag
Er Fru — kan bättre må och fram till soffan skrida . . .
Men fåfängt mannen går från hennes säng och sida:
Tvårtom — i hvar minut och vid hvart klockeslag,
Han hundra gånger spör om hon sig bättre finner? . . .
Ack! grillerfulla man! betänk den saken klar, . . .
Ni nödgar eder Fru til frågor, tal och svar,
Naturligt at deraf dess blod mer mattadt rinner.

Hon liksom tala vill och stint på täcket ser,
Det hennes kalla hand i dun och blommor plockar;
Ren af dess brutna röst, och hårets dåsna lockar,
Tycks dödens kulna skymt updagas mer och mer:
Snart nog min Herre snart - - dock låt er sorg sig sakta,
Snart eder Fru mer frisk än någon af oss mår,
Snart Caron kikande med sträckta årar står,
At fri från plågors qval Sulpitias skugge frakta.

Hvem klappar! - - kom stå vad! at Doctorns åkdon höll;
Men nej — det Skråddarn var, som bar så fint inknuten
En prågtig Negligée, i röda våder bruten,
Så rosenröd couleur i ögat aldrig föll.
Sulpitia som nu hör hvad tjenstefolket svarar,
I sången reser sig och ropar matt och blid,
Den Skråddarn han kom just i rått behaglig tid;
Kanske min döds-habit i knytet han förvarar.

Ja, som ni sjelf nu ser, min goda Måstare,
Så kanske innan kort år min förvandling nära:
Dock om jag lefva fått, så ve mig på min åra
Om jag mig ej beställt en dylik negligée.

Pre-

Précist af samma tyg — ni sydde — observera!
Åt en viss Fru en Robe, som Måstarn sjelf ju vet - - -
Men ack! hvad år vårt lif? — alt år fåfänglighet;
Gå Måstare! — farvål — vi råkas aldrig mera.

Men gif dig dock tilfreds, du högst beklåmde man,
Du hör ju at din Fru ån orkar muntert tala;
Och hvarför må ditt bröst ej hoppets lugn hugsvala,
Då ån ett andedrag dess lunga flåsa kan.
Ja, Skråddarn går sin våg, sitt årn'de at utföra
Och mannen honom tyst till porten följde ned;
De taltes vid en stund, tills Skråddarn med en ed,
Förbandt sig ån en gång att plagget fårdigt göra.

Ocksä mot skymningen han snällt tilbaka var,
Dår Fru Sulpitia låg i sångens täcken vriden.
Hon leende beser den nya drägt af siden,
Som Skråddarn i en duk vål gömd och inlagd bar.
Han duken vicklar ut — hvad granlåt! — på min åra,
Ett så förtråffligt tyg — man nåpplig köpa får
Men hvartil tjånar alt, når hon ju ej förmår
I denna verlden mer det rika plagget båra.

Ack! sade mannen, ack!!! med knåpta hånders bön,
Min Ängel! jag gaf alt af hela min förmåga,
Om blott jag såg dig frisk på gålfvets tilljor tåga,
I denna glada Skrud, som dagen sjelf så skön.
Ja! svarade hon — ja! — så sjuk jag ån må vara,
Så kan jag ej min vån, dig neka ditt behag.
Jag vill då stiga upp — för at du må i dag,
Se mig i denna drägt — och hur' den sitter bara.

Sång-

Sång-Skärmen rullas fram, och Frun ur ſängen klef,
Så ſvag, ſom hon ett år ſökt ſig til grafven närma;
Men nu i all ſin glants vid Caffe-koppens värma,
Til minſta ſinger friſk hon lätt och glättig blef.
En klädning orſak var til denna dags elände,
Och genom ſamma plagg ſläcks alla Febrars brand;
Så botades helt lätt af Skräddarns kloka hand,
En ſjukdom, hvilkens grund ej två Doctorer kände.

XXXII.

MOTSÅGELSE ANDAN.

Iſmene en artig Fru, den lärosatſen ſpridde,
At yrka ſådan ſats, ſom annat folk beſtridde:
Ockſå påbördar man Fruntimren i gemen,
At äga denna dygd, gemenſamt med Iſmene - -
Dock om all verldens krets den gåtan mig förklarar,
Jag tyſt mitt tviſvelsmål innom mitt bröſt bevarar,
Och påſtår uppenbart ſlikt intet vara ſant. - - -
Jag är ock lyckligt-vis med mången Dame bekant,
Och ofta ſjelf förſökt, en Nymph min ſköna kalla;
Men att en gång få ſe deſs hand och munn beſalla,
Blott i det ändamål, på ſtället motſagd bli,
Mig ännu aldrig händt. — Alt derför finna vi,
Tilmålet vara falſkt, och orätt at de ſköna,
Förutan undantag, få ſvår beſkyllning röna.

Iſmene jag klandrar dock; och denna nyhet bär,
Förutan alt förtal, ſom mig ej medfödt är:
At, i hvad ſak ſom hälſt hon kom at ſig inblanda,
Straxt rögde hon ſin harm och ſin motſägnings-anda.

Nyſs ſatt Iſmene til bords at ſpiſa med ſin man,
Uppå hvars hvita duk, bland rätter om hvaran,
Sågs ſtäldt ett fat med fiſk, ſom hvad mig tycktes ſkåda,
En ſkön kokt Gädda var, af utvald ſmak för båda.
Hör på min ängel, hör! utbraſt den fromme man,
Om jag mig ej bedrar, ſom lättlig hända kan,
Så är den fiſken kokt, men ej nog blå - - min maka.
Hvad! ropade Iſmene, med en bortbleknad haka,

Så väl man nånſin vill, och föranſtalta vet,
Är huſtrun er ett mål för daglig-dags förtret;
Jag ſäger än en gång, ſitt intet där och peka,
Blå, blå, var Gäddan viſst, det kan mig ingen neka. - - -
"Likgodt min ängel, tyſt; - - nå låt ſå vara då;
"Den ſaken är ej vård, at mera tänka på.

Ja, likſom en kalkon med röda klädet reta,
Ses i ett ögnablick upblåſt på fältet ſtreta:
I nåsbruſk, kräs och näbb deſs ilſka målad är,
Som ymſom röd och blå en ſkiftad läga bär:
I ögonen ny eld, vid hvarje ſkritt han träder,
Med en upruſkad ſtjert och knäppning i hvar fjäder,
Då ſprittande och ilſk han kacklar hämd till ſkyn.

Så ſyntes ock Iſmene, med ſkarpa ögonbryn,
Och rödblå läppars ſragg i raſeri utfara,
Mot hvart ett enda ord ſom mannen gitte ſvara.
I gäsning hennes blod, och kring deſs anlets-drag,
En blånad bredde ſig vid pulſens högda ſlag;
Deſs ådror ſprungo upp; båſt ögonen de blängde,
Och läppen tjock och blå inunder nälan hängde,
En yfvig lugg af hår, vid tuſen ſlata ſkratt,
Sköt hennes nattyg upp, ſom halſt på örat ſatt.
Därpå begynte hon, - - - du man, och jag din maka!
Tro ej i evighet, jag tar ett ord tillbaka,
Jag påſtår än en gång at Gäddan hon var blå; . . .
"Iſmene, ack häjda dig; - - hvart ſkall jag fly och gå?..
"Tag glaſet mor och drick! - - dock låt henne ej dricka.

Nu Gubben uprörd gick, med handen i ſin ficka,
Helt mållös och förſagd; men knapt han gången var,
Förrän man ſer Iſmene, bortſvimmad, kall och bar,

På

På golfvet där hon låg med halfva ögon blicka;
Hur' kunde annat ſke? förargad förſt, — ſå dricka.

Ett oförmodat larm i hela huſet rår,
Iſmene än ſtirrande med vreda armar ſlår;
Man fängſlar hennes hand, där hon ſin knoge knyter,
Och på den ſjuka Frun ſtraxt tummarna upbryter;
Kring tinningar och puls man båſta kryddor ſtrör,
Med balſam gnides hon, men ingen känſla ſpör.
Til ſlut af brända hår, ett medel man förſöker,
Dock, fåfängt för deſs lukt at detta troll-ſkott röker.
Ej gifves någon ört, ſå ſällſynt och ſå dyr,
Som gör at från Iſmene nu dödens vånda ſlyr.
Påkallad blef deſs man, han kommer och han gråter;
"Ack ropar han förlåt! — ſäg om du mig förlåter? . . . .
"Min ögnaluſt du dör - - och jag olycklig nog,
"Som påſtod tvärtemot hvad du för gifvet tog . . .
"Hvarföre ej ditt lif, blott med mitt bifall rädda?
"Förtretliga minut! - - och du fördömda Gädda!
"Som Gud i himlen vet, var viſt ej blå min mor. . . .
I ſamma ögnablick hon qvicknade och ſvor,
Blå var hon! ſkrek Iſmene, och blå ſkall Gäddan blifva:
Hvad! vill du intet än din ſturſkhet eftergifva?

Så ſägs til lif igen mer en motſägelſe,
Än vidrigaſte lukt, den båſta värkan ge.

XXXIII.

XXXIII.

DEN FATTIGA MANNEN OCH DEN RIKA.

Året, en dygdig man, men Gildſtu-klädd och trött,
En man ſom endaſt guld och ågodelar felte,
Bad lyckan om den nåd hon rikt åt andra delte,
Hälſt Gäldenärers ſpång hans tröſkel länge nött.
Ja, lyckan altid van at njugg och ſparſam vara,
För den tilbedjande, ſom knapt uppå ſin lott,
Ur hennes gyldne ſkål än nödens penning nått,
Beſlöt nu at Aret uphjelpa och förſvara.

Hans trägna bön blef hörd; då han i grus och ler,
Åt några mörka hvalf ett blodigt öga ſträckte,
En underjordiſk ſkatt vid lycktan han uptäckte,
Som någon girigbuk förmodligen gräft ner,
Hvad glädje i hans bröſt? - - hvad frid innom hans ſtuga,
At ſe ſin gäld betald, och ingen armod mer!
Dock denna frögd är kort, då han i ſtället ſer,
För Gäldenärers ſvärm, jämt Smickrare ſig buga.
Så ſnart han tar ſin ſked och bordets kanna rör,
En lömſk och torſtig Smek ſig kyſſande inſtäller,
Som vid ett plötſligt ſvar, en tankfull fråga fäller,
Om hälſan än är god? det han förmoda tör.
Med låford och med liſt han ſöker at behaga,
Och detta ſkrymteri, och detta granna prat,
Med bugningar och rim vid minſta kärl och fat; . . .
Alt grant tilkänna ger den vännens toma maga.

Ach!

Ack! ropade Aret, bland tvenne onda ting,
Är rådligaſt ändå, det minſta at fördraga;
Och kan min lycka mig från Smickrarn fri ej taga,
Så är jag mera trygg i Gäldenärers ring,
Än låta ſådan bof ſin hala tunga räcka, —
Från Gäldenärers kraf, man frias någon gång,
Men denna ſmyger ſig behändigt och på ſpräng,
At mig med alt ſitt gift i ödmjukhet beſläcka.

XXXIV.

HÅSTEN OCH ÅSNAN.

En håſt ſom mod och låga
I yſtra ögon bar,
Gick bröſtad af ſin plåga,
At Ryttarn höll ſig qvar.
Men båſt en volt utföra,
Den Ryttarn återhöll;
Så ſtörte han och föll:
Hur' lått ett ſnedſprång göra!

En Åſna ſyntes traſva,
Som log rått hjertelig;
Tånk om jag ſkulle ſnaſva?
Skrek hon, hur' gick med mig?
Tig, inföll håſten — bara,
Jag tilſtår för min del,
Dig nog för ringa vara,
At åga mina fel.

XXXV.

DEN TJENSTSÖKANDE YNGLINGEN.

För at i lycklig ſtund en ſnar befordran vinna,
En yngling tidigt klådd, bekymrad ofta lopp,
Snart ſagt hvar enda dag, för'n ſolen runnit opp,
At hos en mågtig man ſig bugande inſinna,
Hvars minſta förord blott, fullt vågde mot hans hopp.

Nu ſom en åmbets-ſtol ſans innom Magiſtraten,
Stått ledig någon tid, alt derför ynglingen,
Utbad ſig i vacance at upförd bli på Staten,
Samt att då uti ſkrift han ſökt befordringen,
Han nu i ödmjukhet ſkull få framlåmna den.

Af ömma kånſlor rörd, och ſom en månſko-vån,
Sågs denna hedersman en vånlig mine uttrycka,
Han låſer hans Suplique med bifall till hans lycka,
Tar honom fromt i hand vid dörrens ſkymt på glånt,
Rått illa ſåger han at jag er förr ej kånnt.
Som den all acktning bår för vett och ſtilla ſeder,
Jag, framför någon ann' vill Syſslan ſkånkes eder.

De taltes ſedan vid, då uti tal och ſvar,
Den Ynglingen beſans en ſtådad hjårna åga,
Bland Sång-Gudinnorna ett vittert ſållſkap plåga;
Och för ett högre kall hans inſigt rått att våga,
Han flere tjenſtemån ett efterdöme var.

Ack! ropade helt högt hans Gynnare - - godt hopp!
Den Syſslan! är ni vård at ur min hand anamma;
Gaf honom hand och gick, - - då i och med detſamma,
Vår Yngling ur ſitt ſkjört en guldmedaille tog opp,
För at mer ſäker bli - - hvad? hördes Gubben ſvara,
Den Syſslan! Gud bevars, at ni den nånſin har,
Ty den ſom mutor ger, han ockſå mutor tar.
Ert hjerta är gement, - - gå, gå min vän - - gå bara.

XXXVI.

TIGGAREN.

En Tiggare med blottad klinga,
Kom en gång til en rik mans hus;
I bugningar och mycket krus,
At en almoſa ſig betinga,
Af denna mannens Capital.
Er, ſade han, bland menſkjo-vänner,
Ert chriſteliga bröſt jag känner
Som ömmar de betrycktas qval.

Min gråt ſkall broderskyſſen präſſa,
Af dina läppar menſkjo-vän:
Märk, hur' jag ſöker penningen,
Med blygſam fot och bugad hjäſſa,
Och ber om ditt benägna ſvar:
Ja! på din gunſt jag mig förlåter; . . .
Vid deſſa ord — han klingan åter
Med ilſken blick ur ſlidan drar.

En vanlig ſed ibland Scribenter,
När de vårt bifall önſka nå,
De fina fordrings-ſätt förſtå,
At blotta dem med complimenter,
Med hämd och granna ordalag.
En Auctor vill ſom han ej ville,
Bli krönt innom de Lärdas Gille
För fina vittra företag.

Han på vår billighet ſig ſtöder,
Och all hans forſkning angår oſs:
Han ſprider ſina ſnille-bloſs,
Förnåm bland Vitterhetens Bröder,
I egenkärlek hög och lärd.
Men från ſin ſats at intet vika,
Så bär han på en gång tillika,
I båda händren eld och ſvärd.

XXXVII.

FLUGAN OCH MYGGANS DÖD.

En Flugas död — min luta väcker,
En ringa Mygga rör min ſång;
Då bådas öden jag uptäcker,
Faſt i en olik hädangång.

Den unga Flugan ſtolt ſig ſätter,
På Bägarns brädd, förmåten, dumm;
Hon vinet kring ſin ſnabel ſpråtter,
Til deſs hon drunknar i deſs ſkumm.

När Myggan ſåg ſin ſyſter ſimma,
Sjöng hon - - - din graf jag ſkyr ännu;
Jag roar mig åt Ljuſets ſtrimma,
Men ej åt Bägarns dunſt ſom du.

Hvad hände väl vår ſluga Mygga?
Förblindad utaf Ljuſets ſken,
Förſtod hon ej deſs ſtrålar ſkygga,
Men dör förbränd til hud och ben.

Du, ſom Begärens eld at nära,
Af nöjens flärd njöt aldrig nog,
Unn mig en gång ditt ſtoft til åra,
Blott ſäga at du menſkligt dog.

XXXVIII.

MÅLAREN.

En Målare fans i Athen,
Som minſt för at behofven nära,
Men ſmickrad mer af namn och ära,
Sin Penſel högde rik och len.
Den Målarn lät på utſatt timma,
Från Attilién en kännare,
Mars bildad i ſin ruſtning ſe.
Och trodde ſig hans låf förnimma.

Men kännarns ſmak, ſom dölgde ſig,
Inom ett vant och driſtigt öga,
Fann i upfinnings-konſten föga,
Och Taflan mindre mäſterlig.
Ty, at en ſäll förtjusning ſprida,
Ej konſten men naturen gör . . .
Han grundligt påſtod ſom ſig bör,
Dock fåfängt Målarns nyck beſtrida.

I ögnablicket inſteg - - - märk!
En Fjäſk Krigs-Guden at beſkåda:
Ack, ſkrek den Narrn —, hvad färgor råda
I detta ſtora mäſterverk.
O Gudar! — hvilken konſt ſig höjer
Til minſta nagel på deſs fot;
I hjelm och ſköld hvad glants och hot?
Ja, Bilden lif och anda röjer.

Vår Målare medömkansvärdt,
Och ſlatt mot denna kännarn bligar;
Ack inföll han, på Snillets ſtigar,
Hvad han mig rättat och mig lärdt.
Nu knapt den narrn vid dörren rörde,
Förrn Målarn i ett ögnablick,
Med ſvampen Taflan öfvergick,
Och Gudens Bild i grund förſtörde.

När kännare med köld i dina ſkrifter ſe,
Då är dig vådligt nog i längden mera ſkrifva;
Men åter om en narr, dig hörs ſitt bifall ge,
Är bäſt din ſnille-bragd på ſtunden ſönderrifva.

XXXIX.

DE BEGGE FLICKORNA.

Två unga Flickor tänkte båda,
På hvad? helt ſäkert på en man.
Ty, låt en Nymph ſin Brudſäng ſkåda,
Och ſäg om hon mer önſka kan?
Den yngſta Syſtren Philippina,
Var viſt en ej oſtådad Brud,
Deſs anlet ſkönt, deſs hvita hud,
Så hård ſom hennes ådror ſina;
Dock tvungen neg hon i hvar vrå:
Så at, ehuru ſnörd hon ryſte,
Och af jouvelers ſkimring lyſte
Ur hårets brutna lockar ſmå,
Dem hon ſågs jämt i ordning laga, . . :
Likfullt utreddes detta rön,
Hon mindre ålſkvärd blef och ſkön,
Ju mer hon tänkte at behaga.

Den äldre Syſtren Carolina,
Till bildning ej ſå ſpåd och fin,
Men af en vändning och en mine
Bland Damer dem man kallar ſina,
Som gjorde henne altför täck;
Juſt hon, faſtän på hennes kinder,
Sågs en och annan ſommarfläck,
Med all deſs rodnad utan hinder,
Vann ögats tjusning len och lätt.

Ej ſågs hon ſina ſkuldror höja,
Med guld och pärlor ſtrödda tätt;
Et vattradt band, en bröſt-bouquette,
Som yſdes at ſitt ſköte röja,
Ett vackert lif, en reſlig tröja
Var hennes prydnad rätt och ſlätt.

En Friare till Philipina,
Berömmer hennes ſkönhets-vår:
Dock än hans hjerta ledigt ſtår;
Men knapt framſtiger Carolina,
Förrån han ſtum och häpen ſtår.

Sig konſten med naturen målar,
I deſſa Flickors bildning - - - hör! . . :
Af utmärkt glants den ena prålar,
Hon ſängſlar ej, - - hon blott förför.
Den andra åter likſå mycke,
Okonſtlad till ſitt hjertelag,
I enfald ſökte alt behag,
Och derför vann hon allas tycke.

XL.

LILLA FREDRIC och MYGGORNA.

Min Pappa mårker jag, åt ſkogen årnar ſig,
Så ſprang och ropade den yra Fredric lilla,
Tånd af ſin ungdoms-eld: för honom at ſtå ſtilla,
Omöjligt . . . tjårr från tjårr, han hoppar varm och vig;
I Philax ſprång förut, han efter Fadren ſpringer,
Men knapt han buſken når, förrån en Mygga ſtinger,
Och åter dår en ann, hans ſena ådror bryr;
Oroad i ſin flyckt, han deras vånda ſkyr,
Och re'n ett ſtycke våg, hans ſnabba fötter vunnit.

Ju fortare han ſprang, mer öktes Myggors hår,
Godt ſade Fredric, godt! - - ſen jag ſå långt har hnnnit
Så tro, at all min blod, er undergång beſvår;
Ej minſta mygga mer ſkal trotſigt mot mig blicka.
Förbittrad han en qviſt af nårmſta telning bröt,
Och kyld innom deſs löf, ſin ſtungna knoge knöt;
Men Myggorna åndå, i danſen lika qvicka,
De trotſade hans hot, i gungning upp och ner,
Och ſtungo de förut af idel luſt at ſticka,
Så ſtack den minſta Mygg af håmd nu dubbelt mer.

Den ſtackars Fredric, röd om anſigte och hånder,
Och brånd af deras ſtygn, förſkråckt till Fadren flyr:
Se! ſkrek han till och gret - - hvad blodigt åfventyr! ...
Det kallas ſticka det - - - ſe! når jag handen vånder,
Hvad qviſslor öfveralt, och ſvulnad - - ſöta Far!!!
Och mårk, faſt ån jag ſprang, at ſvårmen från mig jåckta,
Så hjelpte hvarken ſprång ej eller - - fly och fåckta.

Hör ropte Fadren! - - hör! - - din ſats ej juſt ſå klar;
Afmåt din våg min Son, ſagtmodig ſom din Far,
Så ſkall du röna lått hvad jag dig kan bedyra;
Af tuſen Myggors ſvårm, du mindre anſall har,
Ån, om med vreda ſlag, du motar deras yra;
Ty Fredric, mårk och mins, en ringa Fiende,
Så vårnlös han ock ſyns -- den reglen bör du minnas --
Kan genom tålamod bevekligt öfvervinnas,
At dig i ſinom tid, ſin ömma aktning ge.
Derföre når min ſon, — din Fader, likt du tråder.
På verldens ſkådeplats en gång i åldre ſtig,
Och ögnar hår och dår, en ovån bröſta ſig,
Föragtad i geſtalt, till vilkor, vett och klåder:
Så fullfölg du din ſtråt, likſom du ingen ſåg,
Och röj i dina ſjåt, en ſkarpſynt man och mogen . . .
Men Fredric, lilla du! — för ro-ſkuld kom ihåg,
Den håndelſen min ſon, med Myggorna i ſkogen.

XLI.

INFORMATORN.

En Bonde mägta rik, ſom blott två Söner ägde,
För deſſa ſina barn en Informator fann.
Jag och min Gumma märk! min Herre ſade han,
Som vårt begrepp om er, til Barnens fördel vägde,
Nu lämne i er vård, hvad oſs ſom käraſt är.
Upfyll ni detta kall, !!! ni ſkådar vid min ſida,
Två muntra goſſars ſprång i lekande begär.
Ert anſvar mödoſamt det ingen kan beſtrida.

Men Herre, däremot min hand ſkall borgen blifva,
Om den ärkänſamhet jag eder gälda bör:
Då hjertligen jag ber, at ni till minnes för,
Mitt tycke och min luſt i räkna och i ſkrifva,
Och må i detta alt de flitigt öfva ſig.
Hvad Chriſtendomen rör, ſkall den inympas ſtilla,
I deras ſpåda bröſt på dygdens ädla ſtig,
Till trots mot verldens fiärd och luſtars ras och villa.

Ja, Chriſtendomens frö i hjertats djupa gömma,
Kringſprid med all er nit hos deſſa barn ni ſer;
Dock kanſke ej nog klar min tanke yppas er?
Likgodt, er blir ej ſvårt at om min mening dömma;
Det är: — at mina barn på ärans vägar ſe;
Då blifva deras lif, båd' jord och himmel kära;
Och gör nu ſom jag ſagt, - - ſe här er kammare
Med hvad til eder tjenſt ni täckes mer begära.

Den

Den gode Läraren för deſſe Bonde-ſöner,
Uptäckte oförmärkt ett ſådant hjerta ſlå,
Som Ynglingen af börd ej altid lottas på;
Ty af erfarenhet, ſåg om man tidt ej röner,
De eldigaſte barn i ringa kojors ſkygd?
Och blef af konſtens hand den råa marmorn bruten,
Hvad många ſtore mån utbredde ſig i dygd,
Till trots mot Gudars tid ſom längſen är förfluten?

Ja! mången ſom beſkänkt, ſtår Krögarns trappa nära,
Och Öfverhetens bud i dagblad hör och ſer,
Han kunde kanſke ſtolt, ſom Statsman med manéer,
I band och ſtjernors glants, förtjenſtens lagrar bära;
Likſom nog finnes den i Bondeträk och gräl,
Som ſkulle för en front med hvaſſa ögon plira,
Beqväm till högre hvärf, med mera driſtig ſjäl
Än mången högförnäm, den Casqve och fjädrar ſira.

Vår älſkade Student, med ſtadgadt vett och heder,
Upfylde ſå ſitt kall, ſom redlig man och lärd,
Så at ock Bonden ſjelf höll honom aktningsvärd,
För kundſkap, ſkicklighet och nit om rena ſeder,
Och ofta bugande in på hans tröſkel ſteg,
At höra Barnens ſorl i deras läxor ljuda:
Upmärkſam vid hvart ord, han lyſtnade och teg,
Som ſkulle ſlikt beſök Föräldrars pligt påbjuda.

Ett år till ända lopp, då Bonden ville veta,
Hvad för hans trogna tjenſt han honom ſkyldig var.
Nöjd med fem plåtars lön, blef Informatorns ſvar,
Nej inföll Bonden, nej — för mig ej ſvårt utleta,

Hur

Hur' alt ert hufvudbråk är mera vårdt än ſå.
Ert arfvode för knapt och räknadt till er ſkada:
Vet — näſtan lika lön plär husbonddrängen få,
Som ſamlar årets växt innom min gård och lada.

Nej detta lönings-ſätt ej paſſande för eder,
Som i er vårdnad har hvad mäſt mitt hjerta rör;
Ty deſſa Barnens ans med tiden ſlutlig gör,
At Ni, igenom dem förkofring mig bereder. —
Nej! kära Herre nej — ſå lönas går ej hop;
Så ringa penning-poſt må er en an hembära;
Jag är förmögen man, och utan prut och rop,
Er hundra daler fullt, vill jag på ſtund förära.

Än mer min Herre! märk! min pung ſkall viſt ej ſvida,
At öka år från år er lön innom mitt tjäll;
Må ſke at ock ett gods förpantas — bagatelle:
Betyder ingen ting, om nöden går ſå vida;
Slikt ej en laſtbar nyck, faſt mera klokt min vän,
At til de ſinas väl ett ſtycke land förpanta,
Än i upfoſtrans våg, at villade på den,
De härja mina fält til minſta frö och planta.

Har ſådan händelſe i ſanning värklig timmat?
Aldeles ſant och viſt uppå mitt heders-ord:
Och jag kan Läſare! beſkrifva tomt och jord,
Hvar denna Bonden bor, hans namn är lättlig rimmat,
Men detta alt kanſke ſig Gubben undanber;
Hälſt hot af Adelsman han kunde lätt upbära,
Som huru hög han är knapt tretti gylden ger,
Til ſina Söners vård, halft duſſin goſſar nära.

XLII.

XLII.

DEN DÖENDE FADERN.

En Far två Arfvingar i tvänne Söner ägde,
Chriſtopher likſå qvick, ſom Görgen trög och dumm:
Sitt Teſtamente ömt nu Fadren öfvervägde,
Med dunkla ögnakaſt åt grafvens hvilo-rumm.
Chriſtopher vid hans ſäng aftvingar Gubben tårar:
Hör! — ſade han min Son! . . . ny vånda qväljer mig:
Du, född med Snille, du!!! hur ſkall det gå med dig?
Din framtid och ditt väl, är ſtygnet ſom mig ſårar:
Hör på! — i detta hvalf — ett ſkrin förſegladt ſtår,
Rikt af Jouvelers tyngd, — det vill jag dig förära,
Med villkor at din Bror alsintet deraf får.

Beſtört nu denna Son, ſig tungt för bröſtet ſlår,
Och nalkas darrande ſin Faders ſjukſäng nära:
Min Far, ack! ropar han . . . når jag ſå mycket når,
Hur' blir det med min Bror? — ſkall han då arflös vara?
Chriſtopher! hör min Son — hörs Gubben fryntlig ſvara,
Hvad Görgens framtid rör,
Med honom ingen fara:
Hans dumhet kära du, fullt honom lycklig gör.

XLIII.

XLIII.

DE BÄGGE HUNDARNE.

At ofta minſt beundran när,
Hvad ſtort Naturen ſparſamt delar,
Däri, ſnart ſagt, all verlden felar,
Och denna oſed ännu rår.
Hvart ögnablick vi oſs förville,
Det ſämſta för det bäſta gille;
Hur' ſkall man detta onda fly?

Jag tror med alt mitt hufvud-bry,
Slikt ondt i verlden ej förſvinner;
Ett enda medel, det jag finner,
Oändligt ſvårt på jorden fins!!!
En narr, en dåre, märk och mins,
Måſt til en klok och vis förvandlas,
Likväl en ſak, ſom hur' den handlas,
Tycks röja en omöjlighet:
Han tingens värde intet vet,
Miſskänner alt, — ſin ſyn tillſluter;
Förſtåndet intet få ſin ſtilla undran njuter.
En dåre priſar högt hvad högſt föracktligt är,
Så vida han ej känt det goda han begår.

På en viſs Herres Säteri,
Två hundar i hans tjenſt ſig tedde,
Joli med yra ſpräng hvart ögas mine förledde,
Till bifall och behag af alt ſitt gyckleri.

Än

Än under ſtol och ſäng en handſke at upſöka,
Och än at leta fram en borrgömd käpp och hatt,
Upväckte hvar minut handklappningar och ſkratt,
Då hunden hukad ſågs ſig ſmilande nedkröka,
At få ſitt byte fatt.

Se ropade hvar en ſå gladt,
Se hur' hans vida käftar grina!
Då lömſk han ſågs ſin djerfhet pina,
Med ögat fullt af lek och ſpratt.
Ehuru rolig han ock var,
Han bets och ſtundom tändren ſkar,
Och åter fromt ſitt hufvud fälde;
Men ſaſt han jämt i otid ſkälde,
Och öfver hela nägden tjöt,
Han husbonds dumma fromhet njöt,
Och gårdens folk ſig gladt inſtällde
Hos en Joli ſom undran vann;
Liſette hans qvickhet ej fördölgde:
Til bord och ſäng han henne följde,
Och båda roade hvaran.
I lek och ſömn hvart dygn förſvan,
Men hon mer fåfäng var än han.

Fidel den andra hund, af en hel ann' natur,
Var ej till gyckleri på husbonds tröſkel lämnad,
Blott vakſam om hans hus, til intet annat ämnad,
Om ej at ſtå och lyſs vid Jägarns midnatts-lur —
I ſkogen var han ſpak, behjertad i ſin våda,
Ej hördes minſta glaſs där tyſtnad ſkulle råda:
Han dör — och därmed väl — Fidel en tår ej värd:
Man ſnöpligt honom ſtraxt i jorden nedergräfver.

Joli

Joli ſom ockſå dör — hvart bröſt med ſuckar qvåfver
Bland huſets tjenſtefolk, faſt mindre ſaknad vård;
I någden här och där man bättre tårar fäller.

Ett medelmåttigt vett, tro mig, det mera gäller,
Än ett godt hjertas flärd.

XLIV.

DE BÅDA BRANDVAKTERNE.

Två Brandvakter gingo hop
Långlig tid från natt-paraden,
At från eld och brand i Staden,
Den bevara med ſitt rop.
Jämt på krogarna i tråta,
De hvarandras ſaxar flåta,
Illſkefulla man mot man;
Och faſt eld i knuten brann,
De ſin gilla gång afmåta,
Käbblande ſå blodet rann.
Ty om en vid Skramlan fann
Fnöſke till den andras pipa,
Fåfängt at hans eld-don knipa,
Och ge tobak åt hvaran.
Kortlig ſagt i flåſs och kifva,
En Våktare ſtod på ſpräng,
Hôttande ett dråpſlag gifva.
Vid den andras rop och ſång.

Stadens harm och undran väckte,
Sådant buller natten om,
Tills för Domſtoln målet kom,
Där ſig löjligt vis uptäckte,
Huruledes höſt från höſt,
Deſſe Våktare de kifvat,
Och hvarandras harm uplifvat,
I ett oförſonligt bröſt.

Giſſa till ſå bitter lunga,
Hvarfrån detta grälet ſlöt?
Intet trångmål ſämjan bröt: . . .
Nej den ena vandt ſig ſjunga,
At Guds ſtarka Allmagts hand,
Måtte Staden mild *bevara*
Från förſtöring, nöd och fara,
Kort ſagt ifrån eld och brand.

Men den andra Våktarn arma,
Gata up och gata ner,
Vandt ſig at i hvart qvarter,
Ropa med full hals och larma,
At Guds ſtarka Allsmagts hand,
Måtte Staden mild *förvara*,
Från förſtöring, nöd och fara,
Kort ſagt ifrån eld och brand.

Detta utrops ſkilnad, bara,
Mårk min Läſare — och hör!
Hvad en ſtafvelſe blott gör,
I bevara och förvara!!!
Kan du väl inbilla dig?
Hur' bland deſſa Vandrings-Bröder,
Slikt ett lappri ämnet föder,
Til ny tråta på hvar ſtig.

Månge dem för dårar hålla,
Hälſt, då i ſå otrångt mål,
De med bannor, ſtoj och ſkrål
Dumt hvarandras ofård välla;

Men bland Lärde i vår Nord,
Såg, hvad böre vi dem kalla,
Som med bleka kåſtars galla,
Ifra om ett lumpet ord.

XLV.

HANS NORD.

En man, ſaſt bättre ſagt, en ſpitsbof, lät en gång,
I Londons tryckta Blad med mycket orda-prång,
Til de nyfiknas vad — en ſällſam konſt kungöra,
Och derför i ett ſkjul, det nyſs han hint upföra,
All menigheten bjöds fram till hans ſkådebord:
Låt ſå en tom Boutelje och ſig i koppar ſticka,
Med denna här Annonce, ſom lyder ord från ord,
"I den Bouteljens hals förbinder ſig Hans Nord.
"Mot alt hvad hållas kan, précift till punct och pricka,
"I den at krypa in med hufvud, ben och lår,
"Juſt då vid paſs i qvåll ſom klockan tie ſlår:
"För hvarje plats ett pris af åtta ſkilling gäller.

Nu flög det Bladet kring bland Lorder och Geſäller,
Vidt öfver Londons Stad, och allas häpnad vann;
"Hvad! i en tom Boutelje—? hvad, är han ſlug den man?
"Det låter han väl bli, . . ſå ſant, ſom jag til åren,
"Jag ſpår ſlikt gyckelſpel omöjligen går an.
"Men åtta ſkilling dock jag ſakta våga kan;
'Kom Bror, för ro ſkull kom! - - mig lyſter ſe den dåren.

I korthet gick ſå til, — en muntrade en an,
At för ett lindrigt pris ſå ohörd ſak beſkåda;
Ren Pöbeln ſtormade kring vagnens klämda våda,
Där Köpman och en Lord med andetrutna ſpann,
I grund af all Phyſique hvarandra ſökte råda

Til öfvertygelſe — at den Hans Nord ſå dumm,
Uti en ſlik Boutelje omöjligen fick rum.
Ponera, ſad' en Dame, jag medger fritt må göra,
Det vore möjeligt, ſaſt denna tron ej min:
Så måſte ju hvar klok den frågan billigt röra: . . .
Hur' kom väl då den Narrn med ſenor, hull och ſkinn,
Genom Bouteljens hals in i Bouteljen in?
Dock Lady! ſe vår kuſk han nickar på ſitt öra,
Kör Jan!!! - hör klockan ſlår!!! - hvad ſlår hon? låt oſs höra;..
Fullt 9 hennes Nåd, - - ſå kör då - - och kör fort.

Ren halfva Londons Stad var på berammad ort,
At ſin nyfikna blick fram til Theatern vända,
Där glittrande och tom Bouteljen ſtod på ända,
Vid ett förfärligt ſtamp, at konſten må bli gjord.
Man hviſslar, hoſtar, ſvär - - emedlertid Hans Nord
Behändigt ſig på dörrn med ſnabba fötter ſvängde;
Hvem blef nu ſtörſta Narrn — män de ſom bittert blängde?
Helt viſst; men ej Hans Nord, mot halfva Londons Stad,
Som i nyfikenhet af et Phantaſtiſkt Blad,
Sig til hans ſkådeplats i tuſen faror trängde.

Du ſkrattar, det är väl, — men pröfva ſjelf din lott,
Om ej uti hans ſjät du alſtrar gröſre brott;
Hvad ger dig en Hans Nord? — en dålig Bok-uplaga?
Hvari beſtår hans ſint at kunna dig bedraga?
Blott i ett prunkande och ſkrufvadt tittelblad,
Där hans bedrägeri röjs i hvar enda rad:
Han kan all verldens peſt med gull-tinctur curera,
I Syllogismers bråk klart all ting demonſtrera:
Hans digra ordabok beſpar dig Studiers qval,
Och ditt umgängesſätt förädlas af hans tal.

Han kan dig utan tvång till Skaldelyran leda,
Dig utan koſtnad lår at Gåſtabud tillreda,
At all ting rart och ſtort ſkall ſtraxt din lyſtnad freda;
In Summa haſta dig och kôp och lås och lår,
Hvad får dn låra då? — att du bedragen år.

XLVI.

XLVI.

SISKAN.

I Damons blomſter-ſal, en Siſka i ſin Bur,
Bredvid en Någtergal tått under fenſtret hångde;
Af Någtergalens rôſt, den ſig til hjertat trångde,
Vår Damons lilla Son i oſkuld och natur,
Fôrkjuſt han ropar, ack! . . . ack! hvem af deſſa båda,
Hvem Pappa ſjunger båſt? den Foglen vill jag ſe.
Å jo!!! blef Fadrens ſvar, nog ſkall du dem få ſkåda,
Och lyftade få in de begge Burarne. - - -
Hår ſer du båda två; — men mig en ſak fôrklara,
Hvem tycker du mitt Barn den ſtôrſta Sångarn år?
Såg - - tror du dig nog qvick den frågan at beſvara?
Jo - - Pappa — ſe den dår, den Foglen juſt den dår,
På Siſkan pekande, — han nårmre buren tråder - - -
I ſanning år det den, få ſant ſom jag hår ſtår:
Hur' gullgul, hôg och ſkôn år hennes minſta fjåder!
Och hur' deſs lilla nåbb få vackra driller ſlår!
Den andra dåremôt faſt han ſin ſtåmma hôjer
Beviſar at deſs konſt af ringa vårde år.

Såg, om i allmånhet, man ofta nog ej rôjer
Så ſvaga tankeſpel ſom denna goſſen hår?
En rikt broderad rock, hvars ſkôrt af purpur lyſa,
Anſeende och rang åt ſtôrſta dumhet ger.
Som til exempel mårk! - - en viſs Herr Stax man ſer,
Och vid hans fôrſta blick tror honom ſnille hyſa;
Du frågar mig hvarfôr? - - jo i hans anlets-drag,
En ljuflig rådnad rår, ſom fågnar och intager;

 En

En ann bår dåremot förtjenften i full dager;
Men med hans kulna mine förfvinner alt behag,
Och då år taflan gjord och handen dras från duken.
Så dömmes ockfå den, man knapt en timme fett,
Af några anletsdrag, af rocken och Peruquen,
Så till ett ftort förftånd, fom till ett odladt vett.

XLVII.

XLVII.

DEN SJUKE.

En man fom långlig tid i gickt och fveda låg,
Til fvalka i fin vårk med lakanet fig hölgde;
Han vånners gifna råd och alla Curer fölgde,
Men fåfångt på fin bådd at han fin lindring fåg,
Tills en gång vid hans fång framftultade en qvinna,
Då ftraxt i raferi han lakanet updrar,
Som af hans ångeft-fvett, helt vått och fucktadt var;
Uplyftande till fkyn en tårögd ögonhinna,
Beklagade fin vårk i mårg och ben få hård.
Då qvinnan hvifkande, fig nalkade den fjuka,
Ni måfte fåger hon ett magifkt medel bruka,
Och någon morgonftund gå till en Kyrkogård,
Dår fkall i lysningen Ni eder tyft nedfåtta,
Tyft på en from mans graf, och dår af daggens is,
Tre gånger eder hand, tre gånger höften tvåtta,
Slikt hjelper, - - men er tjenft åt gumman fen bevis.

Den Sjuke gjorde få, och fölgde gummans låra,
Ty at ett ondt bli qvitt, man gör alt hvad man kan;
I dagningen, fom fagt, med ftafven vandrar han
Till kyrkogården fram, befer en likften nåra,
Dår låfer han de ord: Statt ftilla vandringsman,
"Hårunder hvilar fig från verldens ftrid och galla,
"En man fom på fin tid beundrades af alla,
"Hvars fromhet och hvars dygd ett mönfter nåmnas kan.
"Ockfå hans tida död högtidligen beklagas,
"Af kyrkan och af fkoln, kort fagt af Stad och Land.

 Hår

Hår ſatte han ſig ned, att hvila, litet grand,
Och af en kylig dagg, då det begynte dagas,
Med en utmårglad hand de lama lemmar ſtrök;
Dock utan någon fölgd, blef detta hans förſök;
Tvårtom han af ſin gickt å nyo dubbelt agas.

I ſorg han ſer ſig om och fattar till ſin ſtaf,
Från fromma mannens grift i tyſta ſteg han tråder,
Och ſåtter ſig ſå ned beſtört på nåſta graf,
Dår ingen minnes-ſkrift hembars de gömda Fåder.
Men ack! hvad ohörd ſak — ren pulſen mildrad ſlår:
Han varſamt börjar dår at hand och höften gnida,
Och kånner mer och mer hur' han nu båttre mår . . .
Straxt domnande och ſval och med en upvärmd ſida,
Hans blod blir mera lått, då lindrad från ſin qvida
Och utan ſtafvens ſtöd, han från den griften går.
Ack ropar han! - - ſåg mig om ingen ſten hår ſtår,
Hvarpå den dödas namn år riſtadt til hans heder?
I ſamma ögnablick, förbi gick Klockarn neder:
Den frågte mannen då, hvem hår begrafven låg?
Men Klockarn ſtammande och ſkumögd ſig omvånde,
Och med en ömkans blick åt denna grafven ſåg:
Ack! ſkrek han vid en ſuck, den han till ſkyn upſånde,
Den högſte mig förlåt, - - - det var en man hvars håg,
Och hela vandel fölgt en kåtterſk trø och låra,
Hvarför och vid hans död en vigtig fråga blef,
Om åt deſs ſtoft man bordt en chriſten jord föråra;
Det var en man, Gud nå's, ſom trolleri bedref,
Som rimmade och drack och Comedier ſkref.
Så ſant Gud hjelpe mig, den eden kan jag ſvåra,
Om icke denna man, min Herre, var en bof. - - -
Nej ſvarte mannen nej, er ed görs ej behof,

Vår

Vår döda minſt tillhör en ſådan ſkamfläck båra;
Faſt gudlöſt en del folk deſs dygd beljugit har:
Tvårtom den mannen, den, ſom ni för fromhet aktat,
Och på hvars prydda ſten hans ſtorvårk ni betraktat,
Förviſſo på ſin tid en nedrig ſkugga bar.

XLVIII.

XLVIII.

BONDEN och HANS SON.

En Bonde-fon vål dum, vill før att bereft blifva,
Med en vifs Junker Hans fig utom lands begifva;
De følja<s> vårklig åt, och komma flutligt hem,
Men proppade af lögn i hvar en enda lem.
Vid lycklig återkomft från fler befedda Riken,
Åtfølgde denna tølp fin Far kring fält och diken,
Och Fredric, (Goffens namn) få upblåft, dryg och hög,
I fina beckfôms-fkor han obarmhertigt lôg.

Förbi dem lopp en hund, vål ftor med fpetfadt öra,
Straxt ropte Goffen, — Far! — hör Far! fka ni få höra,
Hör, jag har fett en hund i Holland nära Hag,
Där vågen tager af til Frankrike vid lag,
Och jag förfäkrar er — (flå vad — all verlden hålla!)
Den hunden ftörre var än fjelf vår ftora Grolle.

Det var befynnerligt blef Fadrens korta fvar,
Ehur' fad' han, hvar ort nog fitt vidunder har;
Som til exempel hör! — när man vill gå dit neder,
Så träffar du en Bro, den mången man förleder;
Den bryggan måfte vi, nödvändigt öfver nu,
Men Gud vet något kränkt grafferar där, vet du!
Där får du fe en ften, — tro ej mitt tal förflugit!
Och juft på denna ften, eho den dagen ljugit,
Han faller plötfligt kull och bryter benet af.

Straxt Skurken helt förfkräckt en ftirrad upfyn gaf,
Hör Far! ni går för fort — men nu om hund at tala,
Hur'

Hur' ftor fad' jag han var? — aft efter aln och fcala,
Som ftora grollen vår — få tyckte mig det var. —
Nej! vafferra för bålt tiltaget kåra Far.
Den hunden fom vid pafs ett halft år kunde vara,
Kan jag förfäkra er, och det fkall jag förklara,
At han vift var få ftor fom mången oxe måft.

De gingo långre fram och kåbblade fom båft,
Men Fredric blef förfagd, och hvem kan det förtycka?
Ty något hvar är rädd för brutet ben och krycka.
Likmycke Far och Son de hunno närmre Bron,
Då Fredric kånde ren en fveda upp til ron:
Ett benbrott föreftod — ack! fkrek han i fin våda,
Hör' Far! angå'nde hund, hvarom vi ftridde båda,
Vift var han ganfka ftor, faft litet fkarfvar jag;
Men ändå ftörre Far än någon kalf i Hag.

Där fkjuter bryggan fram, nu Fredrics hjerta dånger,
Helt tått till Fadrens fkjört, han makar fig och trånger,
Ack! kåra Far, fkrek han, tro nu för all ting ej,
At jag en fådan hund har nånfin fett, ack nej; —
Far! för'n vi bryggan nå, — jag faken närmre grundar,
Den hund ej ftörre var, kort fagt, ån andra hundar.

Låts du om ingen ting, och faken fkall gå an,
När, här och där en narr vill dig en lögn påtvinga;
Ljug dubbelt i hans kram, och fök hans laft förringa,
Så har du tack förtjent af honom och hvar man.

XLIX.

XLIX.

ANK-UNGEN.

Främſt för en kyckling-hop, en höna ſnedt och tvärt,
I ſkrock och lock hon klef med en upvingad ſtjert,
At låta i ſit ſkygd en ſpåd Ank-unge ſkrida,
Den bland deſs kycklingar hon nyſs tillika kläckt.

In genom trägården ſkull' tåget nu bli ſträckt,
Där hönan ſkrockande med barnen kring ſin ſida,
Så varſamt och ſå rådd dem förde rad i rad,
At på en glättig vink en moders lock förbida,
Så mycket mera hörd ſom hon dem kärligt bad.

Ankungen följde med dock intet alt för vida,
För'n han ett dike ſer, det förr han aldrig ſåg;
Straxt hoppande däri, Ankungen ruggig låg . . .
"Hvem lilla kreatur har lärdt din fot at ſimma?
"Hvem bjöd dig balka ned på vattnets hala våg?
"Är det en medfödd konſt från lifvets förſta timma?

Men hönan löpande kring dikets bräddar ſer,
Med en upruſkad hals och fjädrarna högt ſpända,
At faran för ſitt barn i täta ſkrock afvända;
Nu hon ſom vattnet ſkyr vill dock i vattnet ner,
Och tuſende förſök deſs ſega djerfhet vågar;
Ty märk at deſs natur, lärt henne vattnet ſky;
Ank-ungen däremot, vid hönans ſpräng och gny,
Behjertad ſimmande i grumlet henne frågar:
Hvi med ſå ängſlig låt hon all deſs vällust ſtör.

Hvad dig förfära kan, en annan vällust gör . . .
En ſtolt på krigets ban ett trotſigt öga ſträcker,
Då dig en hjeltes namn til ljudet blott förſkräcker . . .
En trygg i hafvets ſtorm deſs böljor genomſkär,
Då ſkälfvande du ſtår i den faſtbundna båten,
Och verldens undergång af dig blir hemſkt begråten.
Men mins den reglen blott, at du ej fruktan bär,
Om deras ſjelfbeſtånd ſom ädla hvärf beſmycka;
Ty den naturn beſtämt til faror och beſvär,
Den har hon ockſå ſkänkt i faran mod och lycka.

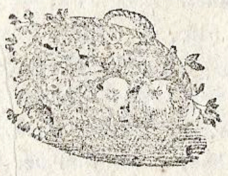

L.

BRÖLLOPS-DAGEN.

Fromt af ſin ſkönas Far, Philet nyſs tilſtånd vann,
At, förr ſom älſkare, nu ſom deſs Fäſteman
Sylvie i Brudſtoln leda.
Hvad leende behag, i blickar åt hvarån,
Sågs under långtans gråt det parets lugn bereda!

I mina kära Barn! fortfor vår Gubbe glad,
I kunnen er bege på reſan nu åſtad,
Til Sockne-Kyrkan nära;
Och vore jag mer friſk, vid mindre ålders grad,
Så ſkulle i er ſkygd mig reſan ej beſvära.

Således mina Barn, åtföljens båda två,
Til detta himlens hus, at där i ſtillhet ſå,
Hvarandras tro bejaka;
At, af den Präſtens hand en ſäll förening nå,
Som fordom vigde mig — med min begråtna maka.

Philet, på Gubbens ord, med Bruden resklädd når
Den dem beſtämda ort, där båda ſen i går
Sin ägta hvila njutit,
Och från en Blomſter-park, nu i ſin makas ſpår,
Kom ſirad med en krants, den hennes händer knutit.

Gick ſå i tankfull frögd, upeldad, ung och kår,
Ned i ſin kammare at gladt å nyo dår,
Sin makas famntag trycka:

De många kyſſars lön, de dygdiga begär,
Alt röjde hvar minut, det ägta parets lycka.

Nu under lek och ſkämt, där ingen faran ſåg,
På bordet oförmärkt ett par Piſtoler låg,
Dem han i går afſkutit.
Mot bordet ſtod Sylvie, då han af yrt beväg,
För ro ſkuld tar Piſtoln, hvars ſkott han knapt beſlutit.

Gladt med Piſtoln i ſigt, han ſkämtar och han ler,
"Nu ſkall jag hämna mig, för dina ſmå maner,
"Min engel och mitt hjerta!!!
"Betänk hvad många qval, Gudomliga, af er,
"Jag i min tyſthet rönt med en förborgad ſmärta.

"Uprigtigt lilla du! jag kommer nog ihåg,
"Den tid förgäfves jag upp åt ditt fenſter ſåg,
"Ack himmel, hvilken plåga!!!
"Sylvie och ingen ann mig måſt på hjertat låg.
"Se nu! nu ſkall du dö, och ſkottet vill jag våga.

"För all din lilla liſt nu din belöning njut!
"För hvart ditt ögnakaſt, ſom till min liſsminut,
"Jag vördar och välſignar.
"Nå är, du nu ſå grym, - - ſå ſkjut min engel, ſkjut; - -
"Han ſkjuter - - hvilket ſkott? - - hon död til jorden dignar.

O Gud, hon dignar död tätt vid hans fötter ner!!
Rys, häpna, bäfva, ſkälf - - och ſe Philet nu mer
Piſtolen blodig ſälla.
I eld och blod och rök, han vildt omkring ſig ſer,
Och ropar på ſin dräng, at genaſt ſig inſtälla.

Han kommer, dörren stängs; - - hör, frågade Philet,
Hvem laddat min pistol? — jag i enfaldighet,
Som resan var besluten.
Hvad! har jag det befalt - -? nej svarte han och gret,
I samma ögnablick, låg drängen död och skuten.

Då skref han detta bref, så lydande, — "min Far, . . .
"Min Svärfar! jag som nyss den lyckligaste var —
"Af jordens bästa lotter,
"Nu stapplande och stumm, ej mod och styrka har,
"At röja våra qval, - - min maka - - och er dotter . . .

Ack, om dig okändt blef, mit grymma olycks-bud?
Där darrande min hand i en så blodig skrud,
Naturens häpnad tecknat.
Sylvie — hon är ej mer - - ditt barn - - min maka - - Gud!
Hon dödad af min hand, vid mina fötter bleknat.

Min dräng, hvars skuld det var, at hon ej lefver mer
Hans blod, som hennes varmt, än rökande jag ser
Af lika skott och låga;
Jag, som all afsky värd, Naturens hämd tilber,
Hvarthän? —hvart skall jag fly i all min ängst och plåga!

Min Far! — din dotters död, ett blodigt löfte van:
Imedlertid min Far, fördöm ej hennes man,
Af gråt och smärta mödad.
För dig jag suckar ömt, för mig ej bedja kan . . .
Philet strax i sitt blod sågs vid Sylvie nu dödad.

LI.

TYSTLÅTENHETEN.

Hör Doris kan du tiga bara,
Så vill jag yppa dig just nu
En glättig nyhet kära du?
Dock nej - - jag vill mit fynd bevara,
Utbrast Tiren och gick och log.
Hvad? - - ropade — bestört den Sköna,
Hvad? jag ditt innersta ej röna,
Som aldrig än din dygd bedrog.

Du känner ju min Doris Lilla,
Fortfor än vidare Tiren,
Sylvie, i glants likt dagens sken,
Hon som du mins ej kunde stilla
Sin rädda flyckt ifrån mitt tjäll,
Från henne kom jag nyss på stunden,
Dock, til tystlåtenhet förbunden . . .
Ett enda ord ej mer i qväll.

Nej Doris, tillåt mig at säga,
Herdinna, det går aldrig an,
Jag bör, som ingen klandra kan,
Min njutna lycka öfverväga
Och ömma ynnest af Sylvie.
I hennes ögon brottslig vara? . . .
Nej, Doris lilla ingen fara,
Min ed skall mig ej hämnad bli.

Så älskar hon dig? - - ja Herdinna!
"Men nämn för ingen hvad mig händt!

"Jag hennes bröſt i låga tändt
"Och ſått den förſta kyſſen vinna . . .
"Tiren! — var hennes tal til mig,
"Mit hjerta du i döden äger,
"Men framför alt, mins hvad jag ſäger,
"Mins, at du aldrig yppar dig.

"Om vi hvarandras tjäll upleta,
"Och med en långtan öm och ſann,
"Beſtämda kyſſar ge hvaran,
"Bör ingen mer i ſkogen veta,
"Tiren, än bara du och jag.
"Derföre, Doris, jag påminner,
"Nämn ingen ting, Sylvie förſvinner
"Och hatar mig från denna dag.

Herdinnan neg, och ſåg åt ſkogen;
Men hvar blef löftet ſen hon gått?
Ack jo! det är ju könets lott,
At bli ſin giſna tumme trogen,
Och kunna tiga när man ber;
Men, om ock Doris Damon råkat,
Och ſkuggrädd på hans tröſkel ſpråkat,
Hvem hörde det? - - hvad var det mer.

Omſider Damon ſin Herdinna
Til mötes nalkades vid ſtrand:
Omfattade deſs mjuka hand,
Och bad den ſköna efterſinna,
Alt hvad hans vän Tiren nu ſagt.
"Till ſvar min Damon må du veta,
"Dig bör ej vara ſvårt utleta
"Hvad ämnen oſs i frågor bragt.

"Den

"Den ärliga Tiren du känner,
"Och ſåleds denna ſanning klar;
"Vårt Samtal viſt ej vigtigt var,
"Ty eljeſt främſt bland mina vänner,
"Jag all ting gladt uptäckte dig;
"Han mig förtrodde . . . men lått vara,
"Förled mig ej at uppenbara,
"En ſak ſom viſst ſkall dö med mig.

Förbryllad i en gråt-ögd dvala,
Vår Damon med en ſakta arm,
Omfamnade den Skönas barm,
Miſsnöjd att icke mer få tala
Om Nymphens ögnakaſt til ſlut.
Förſkräckt Herdinnan ögat ſänker,
Den kyſs hon får och den hon ſkänker,
Fans mera vågad än förut.

Hör, ſäger hon, min engel lilla,
Du är förtörnad bäſta vän!
Kan du bli ond, blif god igen.
Säg, har du kunnat dig inbilla
At nu Sylvie Tiren tilhör?
Hon ändtlig i hans famn ſom lågat,
Sin förſta kyſs i verlden vågat,
Det man likvål ej nämna bör.

Viſt tiger Damon, ingen fara.
Jo, knapt han hennes ögon flyr,
Förrän en ängſlan blodet bryr,
At denna hemlighet förvara.
Han enſam går kring ſtrand och mark,
Och ſjunger jämt vid vind och bölja

"Jag

"Jag låſvat heligt at fördölja
"Två hjertans låga lika ſtark.

"Nej aldrig någon viſa qvåda,
"Mer innom denna tyſta dal,
"Om ögats flärd och hjertats qval;
"Nej enſam vill jag dig tillſtåda,
"Dig Roſenbuſka, dig faſtmer,
"At vittna hur' Sylvie rätt gärna,
"Af ſin Tiren vid ſol och ſtjerna
"Båd' kyſſar tar och kyſſar ger.

Men ack, hvad mer än plötſlig våda!
Fördold i Roſenbuſken ſatt
Sylvie med en nedſlagen hatt
Och hörde eko gällt förråda
En hemlighet — o himmel! den,
Den hon förviſſo tycktes mena,
At hennes älſkare allena
Blott kände ſom deſs bäſta vän.

I lätta ſjät Sylvie förſvinner,
Med vredgad blick åt ſtrand och fällt; . . .
Ja, du har altför väl beſtällt!
Vålan Tiren, tänk jag dig hinner . . .
Förrådare uppå din ſtråt!
Den nedrighet du mot mig öfvat,
Och detta bröſt du ſå bedröfvat,
Det älſka dig - - - nej fly och gråt.

Tiren, han miſte ſin Herdinna,
Och Damon all hans hämd upbar;
Al-

Aldeles rätt blef Damons ſvar,
Jag bör min brottſlighet beſinna;
Men hvarför under hot och tvång,
Et ſqaller ryckte på mig våga?
Då du i denna kärleks-fråga,
Ej kunnat tiga ſjelf en gång.

LII.

DEN BÖNHÖRDE ÅLSKAREN.

Mårk yngling, vid din ångſt och låga,
O yngling, mårk et hufvud-fel!
Då i ditt ömma tanke-ſpel,
Du blygſamt ſätter ſjelf i fråga
Den ålſkogs-blick du våga bör.
Du ålſkar, men tror dig i fara,
At för din Sköna uppenbara,
Den eld, din ſorg och vånda gör.

Hvad dina låppar henne dölja,
Hon ur ditt öga leta ſkall;
Och du beſtört, ån het och kall,
I trogna ſjåt din Engel följa,
Och ſucka at hon yppa må,
Hvad ej din mun tiltror ſig röja;
Din hvardags-lott blir at uphöja,
Deſs dygde-glants och tårögd gå.

Men hon, ſom nog din ſveda röner,
Förſtår långt båttre ån du vet,
At trotſa din beſtåndighet
Med ſnåſva ſvar på dina böner,
Tils hennes ögnakaſt dig lår,
Hvad ſållhet hennes vink bereder.
Förſt ålſkar hon din dygd och heder,
Sen dig ſom ſådan prydnad bår.

Et år ren flytt, hvad bör man tycka,
Blef Nymphens ſina fråga hår;
Hvad har han nu för alt beſvår?
En enda kyſs hans enda lycka.
Ack! på et år ej vinna mer:
I ſanning, en nog löjlig ſnara;
Men hvarför ej ſig ſtraxt förklara,
Och ſåga kort jag ålſkar er?

Er höſs min ſann ej långe grāla,
J unga hjeltar om ert val,
J kånnen viſt ej långa qval,
När ni hos Skönhet er anmåla;
Men hvad ert mod uträtta kan,
Då kårlek vill er Facklan låmna,
Det vill jag i den Segren nåmna,
Som Jesmin en gång lyckligt vann.

En ungkarl trodde ſjelf den oförſkåmda låra,
Hur' hvarje ſkönhets hand åtnjöt en vårklig åra,
At kyſſas af hans mun — Jesmin den dårens namn:
Han ſåg Silvie en gång och hennes klara ſamn,
I fenſtret dår hon ſatt med roſenröda kinder.

Uppeldad och beſtört han edligt ſig förbinder,
At ſegra på deſs bröſt, ſom hon beſegrat hans;
Emedlertid ej ſömn och ingen hvila vans,
Den halſva natten ſkred i gång fram och tilbaka,
Med tuſen hufvudbråk, för at et bref utſtaka,
Och ur Romaners mångd innom et enda bref
Fler uſelheter ſkreſs ån någon dödlig ſkref.
At för en blank ducat nu brefvets fortkomſt vinna,
Det ockſå likſom flög fram til ſin ågarinna,

Fast utan minsta svar och ringaste besked.
Jesmin imedlertid han sina händer vred,
Och från sitt skrifbord blek med en ödmjuklig penna,
Affärdar än ett bref, hvem til, Julii — till henna
Utgjutande sin harm i rörande besvär,
Och hur *dess kärleks-eld båd' märg ock ben förtär.*
Med handen sträckt och sänkt, båst han dess stård ursäcktar,
Så är hon dygdens sol och Paradisets necktar;
Än med en uprörd själ, förtviflad utan tröst,
Han finner tigermjölk innom den Skönas bröst;
Och åter blir hon nämd, där han ses concipera,
Et hoppets nordanbloss, en diamant, med mera:
Försäkrad, om Sylvie ej blidkad blir och god,
Med dolken mot sitt bröst at simma i sin blod.

Jesmin gif dig tilfreds och all din oro stilla!
Försegla gladt ditt bref, och ljuft ditt bröst inbilla,
At som du detta vax vid ljuset smälta ser,
Och kring Sigillets brädd nedmjukadt rinna ner;
Så skal ock lika lent din kärlek dig belöna
Och du innom Silvie ett krossadt hjerta röna,
Som vid din ömma skrift snart ögats blickar bryr.
Ja, brefvet sändt, bröts upp utaf en hand så dyr;
Men himmel hvad Jesmin hörs Astrilds nåd anropa!
Ändå ej minsta svar, hur' hänger slikt tilhopa?
Af järn och stål ditt bröst Silvie en teckning ger!!!
Dock, hvilket träd just fälls af första hugget ner.
Emedlertid tror jag, han hennes frihet vunnit,
Och i en yppad köld, hon nya nät upspunnit,
För at än flere bref mottaga af hans hand,
Och fåfängt släcka mer hans hjertas djupa brand.
Än mera liksom klädd till sjelfva bröllops-fästen,
Hur' kan hon liknögd se den gullchamrerta västen?

Jag

Jag vet ännu ett råd, som säkert lyckas bör, !!!
Igenom vackra rim, man vackra flickor rör.
På vers Jesmin, på vers, skall du till Nymphen skrifva,
Blir segren då ej din så lär han aldrig blifva.

Jesmin fann rådet godt — ack! önskom nu med mig,
At rimmen flyta lätt och stilen höjer sig:
Se hvilken Skalde-digt Jesmin uttänkt och blundat,
Förvisso örats val ej läckrare åstundat,
Då ren hans Prosa skön och hög och eldig flöt.

Knapt Silvie, läsande, den Hjelte-dickten flöt,
Förrän et bref til svar i största hast anlände,
Man lätt begripa bör den eld Jesmin nu tände.
Hur gladt mot pigans skymt dess dolda längtan lopp,
Som nigande frambar hans sällhet och hans hopp.
Den sluga Pigan djupt fruntimrets hälsning bådar;
Jesmin med bugad rygg sitt vackra bref beskådar,
Och åt Sigillet ler, förkjust och darrande
I brinnande begär at innehållet se.
Sjelf utan driftig blod då alla krafter tryta,
At fatta sit beslut och vaxets limning bryta
Han brefvet mot sitt bröst inkramar och tilber
Af hundra kyssar vått han åter det beser.
Och pigan en ducat hans båda händer räcka,
Som heligt sig besvär at ingen ting uptäcka.

Men himmel — hvilken post, — från en Silvie så söt,
Som stackars vår Jesmin med sådan längtan bröt.
Hvad tros, där skrifvit står? ej annat än de orden
Min Herre är en narr, den största narr på jorden.

LIII.

LIII.

DAMOKLES.

Tro ej, at krönt med högsta lycka
Tyrannen nånsin lycklig är;
Han bäfvande sin mantel bär,
Och de Jouvelers mångd som smycka,
En vådlig glants dess hjässa bli;
Tyran! säg när du annat kände,
Än blott ett blänkande elände,
Och dödens skräck i raseri.

Til Dionysius Tyrannen,
En Smickrare insteg en dag,
Som under granna ordalag,
Bedyrade den Envåldsmannen,
Med bögda knän och uplyft hand,
Hur' han sig borde lycklig kalla,
Så til sitt välde at befalla,
Som rik af skatter, folk och land.

Knapt Smickrar'n hant sitt loftal sluta,
Förrän Tyrannen gaf til svar;
Damokles märk! du villse far:
Så säll du tror mig lyckan njuta,
Så sant dess irrbloss dig bedra.
Välan jag vill min thron dig unna,
Til svar, hvad har du at förkunna?
Damokles bugade med ja.

Straxt med en underdånig ifver,
En gyldne Stol man honom ger,
Han sätter sig och tankspridd ser,
Den härlighet hans Thron omgifver,
Och skönjer intil minsta vrå
Bland rösters sorl som ljufligt susa,
Hvad vällust uttänkt at förkjusa,
Och högmod för at dyrkan nå.

En pråktig taffel man tilbjuder,
Hvart rum med purpur rikt beklädt;
I Guld-Pocalen vid var rätt,
Den rosenröda drufvan sjuder,
Och vid hans blick upeldas alt;
En vink, — hvart bröst sig lyckligt känner;
Et ord, — straxt hundra Adel-Svänner,
Fullbordat hvad dess nyck befalt.

All frögd och lust at öfverväga',
Damokles sig högst lycklig fann:
Hvad prakt och höghet utbrast han?
Blott jag den evigt kunde äga
Men ack! — i det han sade så,
Sig ängest svetten straxt utträngde,
Ett uddvasst svärd i taket hängde,
Fäst vid ett ringa tagelstrå.

Han faran hotande ser svåfva,
Ikring sitt hufvud hvar minut,
Och denna lycklige til slut,
Förmärks i alla leder bäfva,

Ej ſkönjande Palatſet mer,
Ej de med purpur klädda ſalar,
Ej vinet ſom vällustigt ſkvalar
Uti de gyldne kärlen ner.

Förgäfves ögats lyſtnad röjes
Til hvad på Bordet läckraſt var,
Ej Sångarns ſtämma hög och klar,
Med örats bifall mera höjes;
Nej — utbraſt han med klago-ſkri,
På denna Thron i ſtåt och heder,
O! Dyonyſius jag beder
Låt mig ej längre lycklig bli.

LIV.

INKLE och YARICO.

Förut öfverſatt.

Den åtrå efter vinſt, ſom förſt oſs yppat har,
Hur' med den ſnabba köl man öfver böljan far;
Som gett oſs hjerta nog, at på det vida blanka
Förtro et älſkadt lif en liten bräcklig planka;
Den åtrå efter vinſt det tydliga begrepp
Om fördel och förluſt, dref Inkle på et ſkepp.
Han ſjön ſin förſta håg, ſin mandoms ſtyrka ſkänkte,
Hans vett i handels-konſt, hans dygd i ziphror blänkte.

Nu lockas han at ſe den rika verldens del
Som vi med ſvärdet lärt vår tro och våra fel:
Til deſſa kuſter ren ſin glada ſyn han ſträcker,
Juſt då at ſtorm på ſtorm hans ſkepp i ſpilror bräcker.
Bland tuſen ſvall och djup man hemſk kring ſtranden lyſs,
Där mördad ſtupar den ſom böljan ſkonat nyſs;
En vild och mordiſk flock, hvart lif i ſtycken rifver,
Och Inkle bland ſitt folk allena räddad blifver;
Han ſer en lummig ſkog, ſom mörk och enſlig är,
Dit han med häpna ſteg ſitt lif ur faror bär.
Brittanen i ſin flyckt bland deſſa gömſlor raſtar,
Och andlös vid et träd ſin trötta kropp han kaſtar;
Här blir hans rädda ſjäl af ängſlig aning tärd,
Här väntar han ſin död af hunger eller ſvärd.

Ett ruſk bland ſkogens löf hans ſkrämda öra hinner,
Beſtört han ſer ſig om, men blott en flicka finner
Ett eldadt ögnakaſt han af den vilda får,

Hon ſtadnar, — nå hvad nu? — hon väl tilbaka går,
Men nej, ſå tilgjord dygd de vilda mör förakta,
Men driſtig är hon nog at Européen betrakta,
Deſs drägt, deſs hvita hy, deſs blick och vackra hår
Alt håller henne qvar, alt hennes tycke får.

Hos denna vilda Nymph, Brittanen äfven finner,
En täckhet, ett behag ſom ſnart hans kärlek vinner,
Han ej af konſt och tvång, ej af förſtällning vet,
En blick förråder lätt deſs hjertas hemlighet.
Fullkomlighetens drag deſs hela bildning pryda,
En lyſten ſjäls begär deſs vackra ögon tyda,
Med blickar talar hon, i blickar får hon ſvar,
Och genom ögnakaſt förenas detta par.

Han följer hennes vink, hon ſtraxt en koja viſar,
Där hon med utvald frukt ſin kära främling ſpiſar.
Han torſtar, — det är ſvårt, den plågan lindras bör,
Sin gåſt, med ſnabba ſteg hon til en källa för.
Hon glada blickar ger at deſs bekymmer lätta
Knapt hon ſitt öga kan utaf deſs åſyn mätta,
Hon leker med hans hår, ſom vådrens anda bär,
Och ſynes undransfull at det ſå kruſigt är.

Sin vän förnyad ro hvar morgon hon tillagar,
All ledſnad ur hans ſjäl, deſs muntra omſorg jagar,
Hvar dag bär nytt bevis af kärlek, nit och tro,
At ock i vilda bröſt kan ömma hjertan bo.
Hon honom ſkänker för, hans lilla koja kläder,
Med mången brokig hud och mången ſirlig ſjäder;
Hvar gång hon på beſök hos ſin förtrogne är,
Af rara muſſelſkal en högtids-drägt hon bär.

Så

Så ſnart ſig nattens ſlor kring ſkogens rymder breder,
Hon till ett vattenfall ſin kära främling leder,
Där under buſkens ſkygd vid Någtergalens drill,
På blomſtrens mjuka bädd hans ögon ſlutas till;
Men knapt en enda blund, den trogna Sköna ſmakar,
Med Inkle i ſin famn, hon för deſs trygghet vakar;
Hur' ſå ibland oſs, ſäg! ſom ſådant hjerta bär!

Ett lika tungomål ät båda kärlek lår,
De tyda, i ſitt ſpråk, alt hvad i tankan rinner;
Hon, Inkles röſt förſtår, han hennes mening finner:
Förkjuſt, hon ofta lyſs, då hon beſkrifvas hör,
Den ſälla leſnadsart, man i Europa för.
Han önſkar henne ſnart med ſig i London finna,
Hon håpen önſkar ſig, ſå ljufva vilkor vinna;
Där, ſkall du, ſäger han, och ſpekar på ſin drägt,
Med präktigt brokigt tyg och ſilke bli betäckt.
I hus, til hälften glas ſom lätt af håſtar röras,
Skal du beqvämligt bo och kring om Staden föras.

Af glädje Flickan gret, och ofta tårögd ſåg,
Om någon köl ännu ej kiyſde hafvets våg?
Här, tycktes lyckan juſt all hennes bön bejaka,
Ett ſkepp till ſtranden förs, hon löper glad tilbaka
Hon söker Inkle upp och lämnar all ting qvar,
Sin ömhet och ſin tro hon blott i följe har.
Så nögd hon viſar ſig, bland ſtorm, och ſvall och fara,
Som hon vid Inkles hand ſkull midt i London vara.

Ren, med en önſklig vind man ſätter koſan fort,
Nu kännes Barbados *), men juſt vid denna ort,

En

*) *En af de Carabiſka öar, hvareſt en vidſträckt Slafhandel idkas.*

En nedrig vinnings-brunſt uti hans hjerta väckes,
Han på ſitt tilſtånd ſer, hans hela ſjäl förſkräckes,
Sig ſjelf är han til laſt, hans hand och Caſſa tom,
Och armod all hans vinſt från Indiens rikedom.
"Så har jag, ſäger han, ur möda, nöd och ſara,
"Den tröſten endaſt qvar, at nu en uſling vara,
Dock döljer han ännu, hvad i hans hjerta gror,
Sin vilda för han dit, där Slafvehandlarn bor;
Här all hans tackſamhet i tyranni förvandlas,
Då för en lumpen vinſt hon til Slafvinna handlas.

Hon faller om hans hals — ach Inkle! — hvarför ſå?
Hon gråter, ropar, ber, — nej köpet måſte ſtå.
Ack jag ett foſter bär! — ack ſar hon fort at klaga,
Månn' han beveks? åh ja, at mer betalning taga:
Än tre Pund Sterling hit — han ännu ropa tör.
Se här Jariko tag — dig Köpman hon tilhör.

O Inkle, du Barbar! hvars like knapt lär gifvas,
Ack måtte dock din blygd til Seclers ſkräck uplifvas:
Du Niding! all den tro, den redlighet du rönt,
Skal den ſå ſkamligt bli med bojors tyngd belönt?
En Flicka ſom ſig ſjelf med ömhet ſatt i fara,
At, bland en mordiſk flock, ditt kära lif bevara,
Som på din välfärd ſett, men på ſin trygghet minſt,
Som dig kring hafvet följt, den ſäljer du för vinſt.
Trots til din arghets högd, ſig ſtörſta bof kan närma,
Nej, ett omöjligt brott at dina laſter härma.

LV.

LV.

CALISTA.

Med tårögd blick dig Skalden beder,
Min Läſare! dig föreſtäll:
En Nymph i dygdens dyrkan ſäll,
Hvars öde til beundran leder.
Deſs anlet vårens fägring bar:
Mång dygdig Ädling ſökte finna
I hennes famn ſin älſkarinna;
Ty döm nu ſjelf hur' ſkön hon var.

Den Nymph hvars öde vi få röna,
Var hög til börd och ädel ätt;
Dock högre til ſitt tankeſätt:
Kort ſagt Caliſta denna Sköna
Opaſslig låg . . . och ſlutlig ſom,
At Doctorn åderlåtning pröfvat,
Så lät hon kalla ofördröfvat.
En Kungens Lif-Chirurg - - han kom.

Han kom - - den mannen bar ett värde,
Som vidtberömd och allmänt känd;
Men längſen af deſs ſkönhet tänd,
En hemlig eld deſs bröſt förtärde.
Den hennes höga ſtånd förböd.
Han blir med hennes blick benådad,
Ack, om han aldrig blifvit bådad',
Hon ännu andats friſk och röd.

Han

Han tar den hvita armen ſakta
Och tankſpridd ſtryker ådren upp,
Med båfvan ſöker han deſs lopp,
Och pulſe-ſlagen at betrackta.
Caliſtas vån och ſällſkaps Fru,
Ser mannen rädd Lancetten föra,
Straxt den ſängliggande i öra
Helt tyſt hon ſaken yppar nu.

Ack ſvarade vår ſjukling - - ſtilla,
Låt honom fritt, min båſta du!
Låt Herrn få öpna ådren nu;
Och ſlog han ockſå felt och illa,
Två gånger han min tilgift får,
Han mig viſt ondt ej vill orſaka,
Ack nej - - blef Låkarns ſvar tilbaka,
Och i detſamma Snäpparn ſlår.

Ack, ſkrek han högt, med håpen ifver,
Vid blodets ſprutning upp i ſky;
Ack arma man, hvart ſkall jag fly?
O! Gud hvad tungt mitt öde blifver!
Som darrhåndt ſå Lancetten höll.
Mitt bröſt år likſom ſönderbråkat,
Olyckligt jag pulsådran råkat,
Så ſvimmade han bort och föll.

Hon, (kan en dödlig ſig inbilla
En mera ſtor och ådel ſjäl?)
Bekymrad om den mannens väl
Som ſårat hennes arm ſå illa,

Hon honom ofta ſträngt förböd,
At ej ſå mycken oro viſa,
Och låg förutan minſta liſa,
Två dygn i ſveda, vårk och nöd.

Nu Låkarena ſamfäldt ſpådde,
En dödlig fara hvar minut,
Och ſåleds med et grymt beſlut
Til armens ſtympning ifrigt rådde,
Den utan klagan hon framdrar;
Sin ſköna arm hon ſynes våga,
Och ber dem endaſt den rådfråga,
Som orſak till deſs vånda var.

Så ſlapp den Sköna lifvet ſluta,
Med ſin förluſt utaf en arm,
Och för ſå mycken ångſt och harm,
Blef hennes lön at lifvet njuta.
Men, mårk hur Doctorn helt förſkråckt,
Ser i kallbrand ny olycks-råga,
Och påſtår at det lifvets låga
Om tvånne dygn bör vara ſläckt.

O Gud - - ſå litet anſtånd finna,
Hjelp du ſå vidtberömde man!
I Låkare om hjelpas kan!
Hjelp henne lifvet återvinna!
Men faſt i vånda ſtadd och nöd,
Likfullt det hjertat ådelt brinner,
Vålan jag dör, ſad' hon — men finner,
Ej honom orſak til min död.

Jag vet, — han ſkulle af alt hjerta,
Se mig min vedermôda qvitt.
Och fôr mitt lif upoffra ſitt;
Dock dôden gôr mig ingen ſmårta,
Och himlens råd fôrborgadt år:
Jag tåligt lider, aldrig klagar,
Och år beredd då Gud behagar,
At ſkiljas hån från alt beſvår.

I rummet framſteg i detſamma,
Den Kunglig Lif-Chirurgen ſvag,
Er, fortſor hon utnåmner jag,
At all min egendom annamma:
Som arſvinge den innehaf:
Er ginge eljeſt mer ån illa.
Och ſen hon detta ſagt - - helt ſtilla
Sin ådla anda hon upgaf.